

Esimene koolikell heliseb kahel päeval

Haridusküljel laiutab Viljandi-maa kaart, millele on märgitud õppeaasta alguse ajad. Teist aastat on koolidel võimalik valida, millal nad aktuse korraldavad.

LK 6

Keel pressil all

Salakaval paberlikkus on imbinud igapäevakõnmesse ja rääkijad ei pruugi pahatihti teadagi, et nende ajukurdudes ja keelepaeltes on endale mugava pesa teinud turris tundlatege kantseliidibakter.

LK 7

Gümnaasiumi juurde loodava kunstiteose väär-tus aja jooksul kasvab ning lisaks annab see koos uue koolimajaga linnaruumile palju juurde.

KRISTJAN MÄNDMAA, kujunduskunstnik

LK 3

HANSAPÄEVADE SKANDAAL

«Rohkem möla!» võttis parteilt linnapeakandidaadi

HANS VÄRE
hans.vare@ajaleht.ee

Esmaspäeva õhtul valis Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) Viljandi piirkond linnapeaks kandideerima praeguse volikogu esimehe Tarmo Looduse ja volikogu esimeheks abilinnapea Ardo Agasilla. Juunis Saksamaal peetud hansapäevade ümber puhkenud skandaali tõttu asus partei aga juba eile uut meeriks pürgijat otsima.

14. juuni õhtupoolikul andis Viljandi linnavalitsuse kutsel Herfordi hansapäevadele sõitnud folkansambel Paabel Viljandi ametliku telgi kõrval eelviimast kontserti. Et eelmised ülesastumised polnud korralduslike apsakate tõttu päris õnnestunud, tahtsid muusikud sellest esinemisest parimat võtta.

Esmapäeva õhtul näis, et kõik sujub. Rahvast oli tublisti ja esinejad kutsusid inimesi nii saksa kui inglise keeles kahe aasta pärast Viljandis peetavatele hansapäevadele.

Ootamatult hargnenud sündmused panid ansambli liikmeid aga sel määral nõrdima, et nad saatsid juuli lõpul, kui linnavalitsus palus luba kasutada oma mainekujunduskampaanias nende muusikat, Loodusele, Agasillale, linna-pea Loit Kivistikule ning kahele avalike suhete ja turismi-ameti töötajale kirja, milles tuletasid meelde eelmise koostöö kibedaid vilju.

Ehkki kaebus läkitati kolmele linna tippjuhtkonna liikmele, ei peetud linnavalitsuses vajalikuks seda registreerida, nii et avalikust dokumendiregistrist kirja ei leia.

Pirukad esinejatele

Pärimusmuusikute meele tegi kõige enam mõruks alkoholi-joobes Tarmo Loodus, kelle sil-

mis polnud bändiliikmete agitatsioonitöö ilmselt piisav, nii et ta karjus nende taga seistes korduvalt: «Ajage rohkem möla!» Ühel hetkel tuli volikogu esimees muusikute sekka ja hakkas Tanel Kadalipu kontrabassil mängima, selleks enne luba küsimata ja saamata.

«Olime täiesti šokeeritud, kuid tegelikult mitte üllatunud, sest olime juba päeva jooksul aru saanud, et linnavolikogu esimees on ebakaines olekus,» seisab Paabeli pöördumises. «Looduse etteaste tipnes sellega, et ta hüppas loo ajal äkitselt bändi sekka ning karjus mikrofoni saksa keeles. Oli raske aru saada, mida ta täpselt ütles, kuid tema lühikõne lõppes üleskutsega kaasa laulda (mängisime parajasti instrumentaallugu).»

Ansambel lisas, et huvitava ülesastumise tegi ka Ardo Agasild, kes leidis, et hea mõte oleks kontserdi ajal muusikutele laval pirukaid suhu toppida, sest nende käed olid pillimänguga kinni.

«Mis meid tänaseni kõige rohkem hämmastab, on see, kuidas isikud, kes on Viljandi linnas kõrgetel ja olulistel kohtadel, lubavad endale sellist käitumist, kus nad ametliku välislähetuse ajal oma linna esindavatel üritustel on silmanähtavalt ebakaines olekus ning lisaks takistavad oma vääritu käitumisega delegatsiooniga kaasa sõitnud ansambli esinemist,» kirjutasid Paabeli liikmed.

Bassimees tahtis jämmida

Nii Tarmo Loodus kui Ardo Agasild võtsid eile kohatu käitumise omaks, kuid Loodus lisas, et küsimus on ka garneeringus.

«Seal oli tõeline jämm, inimesed laulsid kaasa. Eks seal olnud paljud humalased,» rääkis Loodus ja tõdes, et temal kui vanal bassimehel olid hakanud sõrmed sügelema.

Ärajoodud alkoholikogust ei osanud ta täpselt öelda, kuid tunnistas, et neli-viis õlut oli hinge all kindlasti. «Kogus ei olegi tähtis. Inimene oli purjus, käitus valesti ja palub vabandust.»

Päev pärast skandaalset vahejuhtumit kuulas Tarmo Loodus taas Paabeli kontserti, sedapuhku vaikelt istudes.

See, kas kangemat kraami oli pruukinud ka Ardo Agasild, pole kindel. Nii Looduse kui Kivistiku väitel oli Agasild kaine ning vedas oma autoga hansapäevalisi. Agasild ise, kes palus küsimused esitada meili teel ja lubas pärastlõunal ka telefonitsi rääkida, jättis alkoholi puudutavale pärimisele vastamata ega võtnud hiljem telefonitору.

Paabeli solist Sandra Sillamaa ütles, et ei saanud esinemise ajal enda ümber toimuvat väga tähelepanelikult jälgida ega või Agasilla joobe suhtes pead anda, kuid arvas, et vaevalt keegi kainenena hakkaks esinejatele pirukaid suhu toppima.

Ardo Agasild jättis vastamata ka küsimustele, kas ta kavatseb endiselt volikogu esimeheks pürgida ja kas ta peab õigeks jätkata abilinnapea kohal. Esialgu paistavad praegused

toolid siiski kindlalt püsivat, sest eile hommikul asja arutanud koalitsiooninõukogu ei näinud põhjust abilinnapead ja volikogu esimeest välja vahetada.

Ka Tarmo Loodus ei pidanud vajalikuks kohalt tagasi astuda, sest enne valimisi on tema juhtida jäänud vaid kaks volikogu istungit. Küll aga pole tema arvates mõistlik jätkata linnapeaks pürgimist, ehkki volikokku ta tõenäoliselt kandideerib.

Nii Tarmo Loodus kui Ardo Agasild palusid pärast Paabeli kirja saamist ansambliilt vabandust.

Paabeli liikmed jäid Sandra Sillamaa sõnul sellega rahule, sest taotlesidki vaid seda, et Loodus ja Agasild oma käitumise kohatust mõistaksid.

Loe ka lk 3

Endast lugupidav võimuesindaja peaks ise õigel hetkel kärsahaisu tundma, mitte ootama õndsas rahulolus, et keegi hüüaks: «Mehed, teie hobused põlevad!»

Sakala juhtkiri

ILM

Täna on vahelduva pilvisusega ilm. Puhub põhja- ja kirdetuul kiirusega 4–9 meetrit sekundis. Sooja on 18–20 kraadi. Viljandi järve vee temperatuur oli eile pärastlõunal 20 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 5.57 ja loojub kell 20.42.

VILJANDIS

Giidituur

Täna kell 13 tutvustab giid huvilistele lossimägesid ning vanalinna vaatamisväärsusi ja ajalugu.

Laulvad kitarristid

Täna kell 21 esinevad kohvikus Fellin Laura Junson ja Erko Niit.

MAAKONNAS

Külade päev

Täna kell 17 algab Välustes külade päev ning kooli 160. aastapäeva puhul kokkutulek.

Pärsti vald koguneb Heimtalis

Homme kell 14 on Heimtalis Pärsti valla külade päev.

EESTIS

Suveülikool

Täna kell 10 õpetab Janno Jürgenson Tartu ülikooli õppehoones kõigile huvilistele treeningute planeerimist ja lihashooldust.

Pärnu orelifestival

Täna kell 20 esineb Pärnu Eliisabeti kirikus Aaro Tetsmann. Kavas on Johann Sebastian Bach ja Felix Mendelssohn Bartholdy helilooming.

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

JUHTKIRI

Mehed, teie hobused põlevad!

Suvisel rahvusvahelistel hansapäevadel purjuspäi tülga-stava stseeni korraldanud Viljandi volikogu esimehel Tarmo Loodusel ja abilinnapeal Ardo Agasillal on õigus, kui nad väidavad, et nende jätkamise Viljandi tüüri juures peavad otsustama valijad. Võimalus selleks avaneb juba oktoobris. See otsus tuleb nii või teisiti ning kannab endas pikemat perspektiivi.

Ent praegu peaks mehed ise otsustusjulgust demonstreerima ning ametipostilt lahkuma. Küsimus pole selles, kas nende taandumine kaheks valimiseni jäänud kuuks annaks mingi käegakatsutava positiivse tulemi, vaid selles, et kohaliku võimu kandjad tajusid: neil lasub vastutus oma tegude eest. Nad ei toimetata raekojas looduse armust, vaid tänu kohalike inimeste usaldusele.

Ent praegu peaks mehed ise otsustusjulgust demonstreerima ning ametipostilt lahkuma.

Politiiku asi pole langetada üksnes tarku otsuseid. Sama oluline on väärikalt täita oma esindusrolli. Väita, et alkoholi joobes kasugil Sakamaa väikelinnas korraldatud klounaad on tühine eksimus kõige selle hea ja edumeelse kõrval, mida on aastate jooksul külje kõrval Viljandi heaks tehtud, kõlab lihtsalt haleda vabandusena. Viisakad inimesed ei tohiks endale sellist mõtteviisi lubada. Liiasi nii kogenud poliitik, nagu on Tarmo Loodus.

Endast lugupidav võimuesindaja peaks ise õigel hetkel kärsahaisu tundma, mitte ootama õndsas rahulolus, et keegi hüüaks: «Mehed, teie hobused põlevad!» Nii pidanuks Tarmo Loodus ja Ardo Agasild, aga miks ka mitte linnapea Loit Kivistik kohe pärast rahvusvahelistelt hansapäevadelt naasmist selgeks magatud pilgu peeglissee suunama ja endalt küsima, kas ehk sai tehtud midagi kahetsusväärset. Et tänaseks on rumal intsident paisunud üle-eestiliseks skandaaliks, näitab, et seda ei tehtud. Niipalju siis linna maine kujundamisest.

REPLIIK

Võõra neegri kuld

Meie kettaheitja Gerd Kanteri tõi kergetõus-tiku maailmameistrivõistlustelt pronksmedali. Kuigi ta ise oli mõneti pettunud ja pöidlahoidjad lootsid ehk enam, oli see ausalt võidetud eestlase enda medal.

Läti ja Leedu sedapuhku ühtki medalit ei saanud. Soome odaviskaja Tero Pitkämäki tõi oma riigile hõbeda. Rootsi pääses medalistide nimekirja ühe, kuldmedaliga, aga tegelikult võitis selle Abeba Aregawi Gebretsadik — neeger, kes alles aasta tagasi oli esindanud oma tegelikku kodumaad Etioopiat.

Mõtlesin, mida tunneksin mina, kui Eestisse rändab sisse võimekas sportlane, saab sinne kodakondsuse ja hakkab sinimustvalge all meie riigile medaleid tooma. Niipea kui see mõte mulle pähe kerkis, oli otsus olemas: mul ei oleks selle üle hea meel. Isegi piinlik oleks. Vanarahvas nimetaks seda enda ehtimiseks võõraste sulgedega.

Gerd Kanteri pronks on Eestile vaieldamatult suur väärtus. Hea, et meie ei saanud Eesti kodakondsusega tulnuka kuld.

AIVAR AOTÄHT

Sakala 433 0085

KOOLI AJALUGU võib olla raske kirjutada, sest selleks vajaminev aine on alati laiali. Suurt osa pole tihtipeale dokumenteeritudki. Kuidas sa näiteks illustreerid kriitpaberil olukorda, kus õpetaja ja õpilane, seeasemel et olla tunnis, viskavad parkmetsas kahekesi pudelisuust viina? Või kui õpilasest, kes põhikooliaastail on kaak, kujuneb tööelus populaarne ajakirjanik, kellest seejärel saab retsidivist? Või kui õpetaja «lihtsalt» väsib, jääb üksi ega ole enam kartuse ja austuse objekt?

Nende küsimuste taga on konkreetset nime, keda ma ei maini põhjusel, et mul ei ole õigust olla stüdistaja.

Eespool toodud ja nendega sarnased küsimused vaevavad igauht, kes seab endale ülesande kirjutada mingi õppeasutuse ajalugu kas või ainult ühe, kirjutaja endaga seotud peatüki ulatuses. Tahad küll olla aus, ent sul on kergem olla ilus kui halastamatu. Tahad pilti, millel poleks valgeid laike, aga ei oska kasutada musta värvi seal, kus õppimine ongi must.

SAGELI EI TAIPA SA, kui tähtis on fikseerida iseloomulik hetk. Professor doktor Aleksander Siimoni (1900—1970) ma näha ei võinud, kuid umbes veerandi sajandi jooksul nägin tema nooremat poega majandusteadlast dotsent PhD Ivar-Jüri Siimoni (1937—1998), kes jäi meelde seetõttu, et lonkas tugevasti. Oleksin võinud tal lasta oma isast ja tolle tööst jutustada, ent

ei teadnud, et ta on Aleksander Siimoni poeg, sest doktor Kalju Kase raamat «Puuviljandus Eestis. Sordid ja aretajad» oli veel ilmumata. Nii on läinud palju hetki kaotsi.

Agronoom, talumees ning literatoraailisandik Aimur Joandi on nüüd koostanud pildi- ja teatmerohke raamatu «Eesti vanim põllutöökool Olustveres. 125 aastat Eesti Aleksandrikooli asutamisest». See on heal paberil ja üsna paks, 344 lehekülge.

Alapealkiri eksitab pisut, sest teos ei räägi Eesti Aleksandrikoolist, vaid Olustvere teenindus- ja maamajanduskooli olevikust ning minevikust. Mõndagi oleksin ma ise teinud teisiti, kuigi kindlasti mitte tähtajaks. Professor doktor Jüri Kuumale (1922—2009) on pühendatud kõigest üks lehekülge, kus töö, mida ta tegi Eesti põllumajandusmuuseumi rajajana, on põhitekstist üldse väljas!

Ma ei arvagi, et Olustvere väikese akadeemia ajaloo biograafiaosa suudaks mahutada kogu Jüri Kuuma melioratsiooniideoloogiat, kuid praegu sisaldab asjaomane lehekülge uut õieti ainult ühe foto ja selle allkirja võrra — lisaks veel viite, et Elli ja Jüri Kuuma lapselapsed elavad vanaisa sünnitalus Rullil.

PEETER OLESK

kirjandusteadlane

”Raamatusse koon-datud mälestused on kirjutatud varjamatu aupaklikkusega.

Eesti maaülikooli professor Rein Viiralt on oma akadeemilise õpikäigu jutustanud ise. Sellest võib välja lugeda kahte: aukartust oma kunagise ülemuse dotsent Arnold Sau (1928—1983) ees ja tagasihoidlikkust. Ometigi on ka tema päevad olnud täis tööd selles mõttes, mida võiks kirjeldada kui agronoomile vajalikku konservatiivsust.

Minu märkusi tuleb mõista õigesti: need viitavad kohtadele, kust uurimistöö peaks jätkuma. Kummaline küll, kuid

praegu ei tööta Eesti maaülikoolis ainsatki juhtivat asjatundjat Eesti maaviljeluse ajaloo vallas ja need, keda on õigus pidada pädevaks meie agraarajaloos, liginevad nõukogude okupatsiooni aegses mõttes keskmise vanuse poolest pensionieale. Teisisõnu on Aimur Joandi ja tema abilised töötanud järgmiste uurijate jaoks tublisti ette.

Raamatusse koondatud mälestused on kirjutatud varjamatu aupaklikkusega, millest aimub uhkust. Ma ei ole näinud kedagi, kes oleks oma vana koolimaja välisukse ees sügavalt kummardanud, ent Olustvere kasvandikud näikse küll tundvat, et on saanud sealt korraliku kasvatusena. Nad ei loetle selle tunnuseid, kuid need on tuletatavad niigi. Korralik kasvatus rajaneb püsivusel — sellel, et sa ei pea oma teadmiste ja oskuste aluseid iga uue korra ajal ümber hindama ning sulle ei tulda ütlema: «Unusta ära!»

VAEVALT ON Olustveres kunagi õpetatud maa narrimist. Õpetati — arvatavasti seda sõna kasutamata — aukartust maa ees. Selle nurga alt on Olustvere viistlased ja uued õpilased saanud ilusa raamatu.

Hariduse argipäeva vaatekohalt asub ilu muidugi pilvepiiril. Sealt allpool tahaksin kord hoida käes üht teist raamatut, Mulgemaal Mõisakülas, Karksis, Ramsil ja Viljandi servas metallide töötlemise ajalugu.

Kuidas müüa alkoholi?

ÜHES EESTI alevis puhkuseraisil olles läksime lastega kohalikku toidupoodi, et osta jäätist. Kassani jõudmiseks pidime läbima kummastava alle. See oli ääristatud pikkade kõrgete alkoholilettidega. Meis, karsklastes, tekitas selline pealetükiväljapanek võõrastava tunde ja käivitas vanemliku kaitsereaktsiooni: kuhu oleme oma lastega sattunud?

5. augusti Eesti Päevalehest leidsime Mihhail Lotmaniga tehtud intervjuu, milles on jutut alkoholitarbimisest. Oleme tema öelduga üldjoontes nõus, aga ühel teemal tahaksime siiski edasi arutleda. Nimelt väitis Lotman, et alkoholi kättesaadavus ei mõjuta selle tarbimist. Mõeldes seal kaupluses kogetule, küsime, kas see ikka on nii.

Jah, tõesti: meid ei pannud see alkoholi tarbima, sest meie

põhimõtted on teistsugused. Aga kuidas reageerivad nii pealetükkivale väljapanekule need, kes pole karsklased või on koguni alkoholisoõltlased? Mismoodi mõjutab see neid, kelle hoiakud on alles kujunemas?

Kuidas kirjeldada Eesti elu alkoholi müügi ja tarbimise vaatevinklist? Ühelt poolt näeme toidupoodides ja bensiniijamades (!) pealesuruvat pakutud ja mugavalt kättesaadavaid alkohoolseid jooke ning teiselt poolt ülirohket tarbimist. Kas pole need põhjus ja tagajärg?

TERVISERADA EHITADES arvestatakse, et mida mugavam on inimestel sinna minna, seda rohkem hakatakse seda kasutama. Miks arvame, et alkoholi pole samamoodi?

Mitu meie sõpra, kes ei pea ennast karsklaseks, on tunnis-

tanud, et kui neil poodi minnes polegi ehk olnud plaani alkoholi osta, on «silmakargav» väljapanek mõjutanud neid pahasti ometi nii, et nad on seda ostnud. Tähistamiseks leiab ju põhjuse alati.

KÕIGE KURVEM ON, et liigtarbimine ei riku ainult alkoholisoõltuvuse küüsis oliivate elu. Kannatavad terved perekonnad, kõige rohkem lapsed.

Mihhail Lotman ütleb, et piirangud ja keelud ei ole tõhusad ning alkoholiprobleemi lahendus peitub ühiskondliku mentaliteedi muutmises. Oleme sellega täiesti nõus. Niisiis oleks tark pöörata kõige rohkem tähelepanu uuele põlvkonnale. Üks tark inimene on öelnud, et parem on kujundada poisid ja tüdrukuid kui remontida katkisi mehi ja naisi.

Kui kiigata naabrite poole, siis Soomes ja Rootsis müüakse alkoholi toidukaupadest eraldi. Leiame, et ka Eestis võiks seda teha kas omaette kauplustes või eraldi sissekäiguga poes. Ennekoike säästaks see lapsi ja noori: iga pere saaks võimaluse kujundada lapse arusaamad oma põhimõtete ja ideaalide järgi. Samuti oleks niisugune ümberkorraldus abiks neile, kes püüavad hakata vähem alkoholi tarbima.

Vaadakem tõele näkku: me vajame radikaalseid muudatusi. Ärimeeste pealetükkiv müügipoliitika ja selle teenistuses olev reklaam näitavad nende püüet vee peale jääda. Aga kas ei näita see, et edendades ühe käega Eesti elu, hävitatakse teise käega rahvast?

Andrei ja Ave Root, karsklased

PRÄÄNIK

Presidendipaari kutsel kogunedsid eile nende kodutallu Ärmale kodumaise toidu kasvatajad ja propageerijad.

PIITS

Viljandi haljasaladel võib kahetsusväärset sageli kohata end pildituks joonud kalkareid.

UUDISED

Toimetaja HANS VÄRE, 433 0050, sakala@ajaleht.ee

18 669

Juuli lõpul oli Viljandi elanike registris 18 669 inimest. Seda on 40 võrra vähem kui kuu varem.

Kui seista näoga vana maja poole, peaks skulptuuridele avanema just selline vaade.

MERIKE ESTNA / TEMNIKOVA JA KASELA GALERI

KUNST

Gümnaasium saab 65 000 euro eest erksat värvi kerasid

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Viljandi gümnaasiumi hakkavad peagi kaunistama neli värvilist kera koos nelja suuremõdulise maaliga.

Võidutöö «Kera» autor Merike Estna on Tallinnas alustanud ja mõni aasta tagasi Londonis kolinud maalikunstnik. Ta on lõpetanud Londoni Goldsmiths College'i ning osalenud mainekatel näitustel nii Eestis kui raja taga.

Riigi Kinnisvara aktsiaseltsi (RKAS) välja kuulutatud ideevõistlus, millega otsiti kunstiteoseid neljale riigikoolile, sai kõige rohkem kavandeid Viljandi gümnaasiumi tarbeks. Viljandi koolimajale on kunsti jaoks ette nähtud 65 000 eurot ning oma ideid esitas 13 kvalifitseerunud autorit.

Mänguline lahendus

RKAS-i kommunikatsioonijuht Madis Idnurm kinnitas, et konkurss õnnestus. «Teosed peavad olema valmis ja kooli paigaldatud käesoleva aasta novembri lõpuks,» sõnas ta.

Võidutöö projekt koosneb neljast 1,2-meetrise läbimõduga skulptuurist ja neljast maalist mõõtmetega 3,5 x 5,1 meetrit. Kollane, tumekollane, türkiissinine ja roosa kera paigaldatakse uue ja vana kooli-

hoone vahele. Kunstniku jutu järgi on kerade paigutus väljakul mänguline.

Kerad tulevad tema ütlemist mööda suured, kuid mitte massiivsed ning nende otsa saab ronida ja neile toetuda või nende taha varjuda. Kerad on mõeldud tekitama aktiivset ruumi ning nende vahel liikudes avanevad järjest uued vaatenurgad. Koolimajja kavandatud maalid näitavad kunstniku sõnul võimalusi asjade vaadatamiseks erineva nurga alt.

«Töö puhul lähtusin muidugi sellest, et tegemist on koolimajaga, aga aluseks olid ikkagi lihtsad asjad,» selgitas kunstnik Merike Estna. «Kõike seda võib vaadata ühte, aga ka teist moodi. Viise on erinevaid! Praegu on mulle oluline see, kuidas igal asjal on mitu tähendust.»

Kunstnik lisas, et värvid on väga tugevad ja maalid suured ning seetõttu hakkavad need otsekui kiirgama, tekitades omalaadse kogemuse.

Konkursiga taheti leida so-

bivaim kunstiteoste ideelahendus, millega avalikku ruumi rikastada. Loodav teos pidi olema mõeldud nii juhuslikele möödujatele kui koolimaja igapäevastele kasutajatele. Kunstnik pidi arvesse võtma koolinoorte uudishimulikkust loomust.

Kõrge tase

Et tellitavate teoste kunstiline tase oleks kõrge, peab seaduse järgi vähemalt kaks kolmandikku ideevõistluse žürii liikmetest kuuluma kujutava või rakenduskunsti vallas tegutsesse loomeliitu.

«Mul oli väga meeldiv kogemus koos kunstnike ja arhitektiga žüriis olla,» ütles gümnaasiumi direktor Ülle Luisk. «Oli väga tõsine töö ning hästi oluline oli see, mida arhitekti hinnangul kunst hoonetele juurde annab.»

Žüriis Eesti kujundusgraafikute liitu esindanud Viljandi kunstikooli direktor Kristjan Mändmaa kinnitas, et konkur-

ARVAMUS

KRISTJAN MÄNDMAA, kujunduskunstnik

Olen veendunud, et gümnaasiumi juurde loodava kunstiteose väärtus aja jooksul kasvab ning lisaks annab see koos uue koolimajaga linnaruumile palju juurde. Ilmselt suudaks see elada ka ilma koolita. Teistega võrreldes tõusis võidutöö hetkevajadusest tunduvalt kõrgemale.

si tase oli üllatavalt kõrge ning huvitavaid töid jagus.

«Võidutöö oli aga üks vähe-seid, kus sise- ja välislahendus olid mõlemad heal tasemel,» rääkis Mändmaa. «Lisaks haakus võidutöö hästi kooli teemaga — seal on nii värve kui mängulisust.»

2011. aastal jõustus kunstiteoste tellimise seadus, mille kohaselt tuleb avalike hoonete ehitustööde maksumusest vähemalt ühe protsendi eest soetada kunstiteoseid. Neid tuleb hankida, kui ehitustöid tehakse vähemalt 750 000 euro ulatuses. Kunstiteoste hanke ülempiir on 65 000 eurot.

Hansaskandaal: kas lahe pull või loll temp?

HANS VÄRE
hans.vare@ajaleht.ee

Ehkki enamik Sakalaga vestelnud poliitikuid pidas Viljandi volikogu esimehe Tarmo Looduse ja abilinnapea Ardo Agasilla käitumist Herfordi hansapäevadel taunimisväärseks, leidis ka neid, kes selles probleemi ei näe.

Kõige radikaalsema seisukoha võttis reformierakondlane Tauno Tuula, kes pidas kontrabassi mängivat Loodust naljakaks ja leidis, et ajakirjandus teeb talle liiga.

«Meil on pullid volikogu esimehed — üks virutab kontrabassi ära, teine lubab keldri liiva täis lasta,» lausus ta. Viimati öelduga pidas kunagine linnavolikogu juht Tuula silmas iseennast, sest 1990. aastatel oli ta ähvardanud Leola maja keldris tegutsenud ööklubi Flamingo liiva täis vedada, kui diskor pidu ei jätkka. «Mina teda üksi ei jäta,» sõnas Tuula Looduse kohta. «Ta on lahe vend.»

Tuula erakonnakaaslane Loit Kivistik leidis, et poliitik on ametis 365 päeva aastas ja 24 tundi ööpäevas ning peab seetõttu oma käitumist kindlasti kontrollima. Looduse liibastumise põhjuseks võis tema meelest olla öösel kell kaks alanud lennureisist tingitud üleväsimus, mille tõttu mõjus alkohol ootamatult.

Kivistik kinnitas, et tema juhtunud ei näinud, sest oli

Paabeli kontserdile jõudnud alles pärast intsidenti.

Ehkki bändi läkituses seisab, et ülejäänud delegatsioon vaatas kontserdi segamist sekkumata pealt ja juhtunust teavitati hiljem linnaametnikke, ütles Kivistik, et oli kohatust käitumisest teada saanud alles siis, kui ansambel linnajuhtidele kirja saatis.

«Sellised asjad käivad hetkega, jõuad sa seal reageerida,» oletas ta, miks teised viljandlased Loodust ja Agasilla korrale ei kutsunud. «Pealegi oleks liigne sekkumine toimunud veelgi kummalisemaks teinud.»

Linnapea sõnul otsustas eilne koalitsiooninõukogu, et pole vajadust volikogu esimeest ning abilinnapead ametist tagasi kutsumisega karistada. «Praegu saavad nad kõige rohkem karistada ajakirjanduse käest ja valijate käest 20. oktoobril,» märkis Kivistik.

Jaak Pihlak, kes on Looduse ja Agasilla parteikaaslane Isamaa ja Res Publica Liidus, lausus eile pärastlõunal, et tõenäoliselt istuvad nad juba õhtul kokku ning arutavad, keda uueks linna- pea ja volikogu esimehe kandidaadiks pakkuda.

«Kas see avalikustamisega venitamine oli ajendatud lähenevatest valimistest?» tõstas skandaalil alles eile kuulnud Pihlak küsimuse. «Aga see ei vabanda muidugi nende käitumist. Lolli tempu ei saa keegi välja vabandada, saab ainult andestust paluda.»

Ärmal räägiti Eesti toidust

Presidendipaari kutsel kogunesid eile keskpäevaks Ära tallu Eesti toidu edendajad. Kohtumine leidis aset kolmandat aastat. Seekord kõneldi toiduainete tervisliku tootmise viisidest. Arutelu on presidendiproua Evelin Ilvese sõnul tähtis, sest tihti näevad väiketootjad vaeva, et kasvatada vitamiinirikast toitu, kuid sellest pole suuremat kasu, kui tervislikkus pliidil hävitatakse. (Sakala)

Uue kooli kunstiteosed peavad valmis olema novembri lõpuks. ELMO RIIG

Patsiendi hambumust korrastava ortodondi töö erineb tavalise hambaarsti omast üsna palju ja nõuab erikoolitust.

TOOMAS HUIK (POSTIMEES)

RAHA ON, ARSTI POLE

Haigekassaga sõlmitud lepingutest hoolimata tasuta ravi ei saa

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

2. septembril teeb uk-
sed lahti Ene Paali or-
todonti kliinik, kust
peaksid saama võimalu-
se ravi jätkata tema
senised patsiendid
Dentes A&E-st ja abi
leidma kõik teised.

Paraku pole Ene Paali kliini-
kul praegu haigekassaga lepin-
gut ning ta ei saa tasuta ravi
jätkata ega võimaldada seda
uutele patsientidele, kellel
oma hammaste korrigeerimi-
seks haigekassa kulul õigus
oleks. Haigekassa maksab tea-
tud kindlate diagnoosidega al-
la 19-aastaste noorte ortodon-
tilise ravi eest ja laste esimene
visiit selle eriala tohtri juurde
peaks olema samuti tasuta.

Ei käi niisama lihtsalt

Ene Paali avaldusele sõlmida
tema ortodonti kliinikuga le-
ping tuli haigekassa Tartu osa-
konna direktori Maivi Parve
vastus, et praegu on leping
Viljandis ortodontiateenuse
osutamiseks Dentes A&E-l,

Uku hambaravi ja Viljandi
hambakliinikul.

«Seega oleme endiselt sei-
sukohal, et ülaltoodust lähtu-
des ei ole haigekassal põhjust
planeerida täiendavat valikut
ortodontiateenuse osutaja
leidmiseks Viljandis. Jälgime
teenuse kättesaadavust,» kir-
jutab Parv.

Sakalale olukorda kom-
menteerides ütles ta, et lepin-
gu sõlmimine ei käi niisama
lihtsalt. «Pakkusime Ene Paa-
lile võimalust jätkata haige-
kassa kulul tema juures käiva-
te patsientide ravi endises
töökohas Dentes A&E-s. Selle-
ga ta nõus ei olnud.»

Ene Paal ise ütles, et uue
kliiniku käivitamine on nii
töö- ja kulurohke, et veel kusa-
gil töötada ei tule kõne alla.
Ta lausus, et loodab olukorra
kiiret lahendamist patsientide-
le soodsas suunas.

Ka Maivi Parv ei välistan-
nud, et ortodonti kliinikuga
leping siiski sõlmitakse. «Vaa-
tame, kuidas patsiendid liigu-
vad ja kuidas uus raviasutus
omaks võetakse,» ütles ta.

Kui kättesaadav on Viljan-
dis ortodontiline abi? Kolmel
hambaraviasutusel on selle
osutamiseks haigekassaga le-
ping sõlmitud.

Aarne Anton Dentes
A&E-st ütles, et küllap elu sel-
le olukorra lahendab — nen-
de kliinik ortodontiateenust
ei paku ja selle ala spetsialisti
otsida ei kavatse.

Uku hambaravi juhataja
Viktoria Härmik lausus, et te-
ma ei ole valmis teemat lehe-
veergudel kommenteerima.

«Oleme rääkinud lapse-
hoolduspuhkusel oleva orto-
dondi Sirle Arumäga. Kunas
ja kui suure koormusega ta
tööle tuleb, on tema otsusta-
da,» ei kinnitanud ta kuuldu-
si, et Arumäe asub osalise
koormusega Uku kliinikus
ametisse juba oktoobris.

Pärimise peale, kas nad on
otsinud uut ortodonti, vastas
Härmik, et seda nad teinud ei
ole. «Loodame Sirle Arumäe
peale.»

Spetsialistil on valida

Sama arsti peale näib lootvat
Viljandi hambakliinik, mille
juhataja Ülle Lumi ütles, et
on temaga läbirääkimisi pi-
danud. «Käesoleval hetkel on
Sirle Arumäe hambakliiniku
töötaja. Tean, et Sirle kuulub
ka Uku hambaravi osanike
ringi.»

Ülle Lumi teada on Sirle

Arumäele tööd pakkunud ko-
guni neli hambaraviasutust.

Selgub, et ortodondid on
Eestis väga haruldased spet-
sialistid, kellela nüüdisaeg-
ne hambaravi läbi ei saa. Sel-
lepärast pole ka ime, et ühel
tohtril on võimalik valida
paljude tööpakkumiste va-
hel.

Suurte tervishoiukorral-
duse kogemustega Ülle Lumi
näeb asja nii, et enne kabine-
ti avamist peab olema selge
eesmärk, tegevuskava ja üle-
vaade võimalustest, sealhul-
gas rahastamisest. «Muidu
juhtub nii, et teen uue kabine-
ti ja soovin lepingut, aga kui
haigekassa kohe kõigile vastu
tuleb, oleme anarhiasse uppun-
ud.»

Ülle Lumi arvates võiks la-
hendus olla selles, kui Dentes
A&E teeks endise koostöö-
partnerina haigekassale ette-
paneku ortodontilise ravi le-
ping täismahus või osaliselt
üle anda.

«Samamoodi, nagu oli
hambakliinikuga, kui osa ar-
ste meilt lahkus ja moodustas
Uku hambaravi. Hindasime
ühiselt olemasolevaid võima-
lusi ja võimekust ning ülejää-
nud osale kuulutas haigekas-
sa välja täiendava konkursi.»

Päril süttis viljakuivatis nisu

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Kolmapäeva õhtul said
päästjad väljakutse
Pärsti valla Päre külla,
kus osaühingule Jerwer
kuuluvas teraviljakuiva-
tis oli süttinud vili. Ini-
mesed õnnetuses vigas-
tada ei saanud.

Päästeameti korrapidaja üt-
le mist mööda sai häirekeskus
teate kell 22.23 ning tulekahju
likvideeriti kella 1.28 ajal.

Lõuna päästkeskuse kom-
munikatsioonijuhil Marek Kii-
ge jutu järgi oli kuivatis sütti-
nud viljatolm ning põleng oli
alguse saanud kusagilt lenna-
nud sädemest. Päästeameti esi-
algsete andmete põhjal hävis
kümme tonni vilja, kuid hiljem
selgus, et kahju polnud nõnda
suur.

«Omaniku sõnul tuleb
punkris välja vahetada paar
plekktahvlit ning enamiku väl-
jalastud viljast saab uuesti lä-
bi kuivati lasta,» ütles Kiik.

Osaühingu Jerwer omanik
Koit Karja lausus, et kuivatis ei
läinud vili põlema, vaid hõõgu-
ma. «Kümme tonni vilja on see,
millele vesi peale lasti, tegelik
kadu võib olla umbes sada ki-
lo,» rääkis ta. «Sada kilo on um-
bes kaks kotitäit. Kõrbenud vil-
ja kahju on 15 eurot.»

Kolmapäeva õhtul oli 25—

30 tonni vilja mahutav kuivati
täis ning käsil oli nisu kuivata-
mine. «Arvatavasti läks hõõgu-
ma viljatolm, mis kuivati ser-
vadesse oli kogunenud,» sõnas
Karja. «Praegu on raske öelda,
kas see oli nisu- või odratolm.»

Omanik peab juhtunud õn-
nelikuks õnnetuseks. «Spetsia-
list lausus, et kuivatiga on kõik
korras, vilja saab uuesti sisse
panna ning tööd võivad jätku-
da.»

Eile keskenduti siiski veel
koristamisele. «Liigitame selle
õnneliku õnnetuse alla. Koris-
tame ära, pisaraid valama ei
hakka ning lähme edasi,» ütles
Karja.

Märjaks saanud kümme
tonni nisu sorditakse ning see-
järel otsustatakse, kas viia see
loomadele või looduse rüppe.
Sada kilo kõrbenud vilja aga
läheb osaühingu Jerwer juhi
sõnul toiduks metsanotsudele.

Päästeameti andmetel saa-
vad kuivatipõlengud alguse
peamiselt viljatolmusest. «Kuiva-
tis tekib vilja käitlemisel palju
tolmu, mis väga kergesti süttib.
Selleks piisab tehnoloogilise
protsessi käigus tekkivast väi-
kesest sädemest,» selgitas Lõu-
na päästkeskuse peainspek-
tor Kaido Voor.

Ka läinud pühapäeval sai
häirekeskus teate, et kaks kilo-
meetrit Viljandist Tartu poole
põleb põllu peal kuivati. Pääs-
tekeskuse kommunikatsiooni-
juhi sõnul oli see siiski ekslik
väljakutse.

Eile keskpäeval ronis spetsialist teraviljakuivatisse, et saada ülevaade põlengus sündinud kahju suuruselt.

MARKO SAARM

**ÄRA ASTU
REHA OTSA.
TOO SEE
VANA-
METALLIKS.**

1817
www.refonda.ee

REFONDA
BLRT GRUPP

VABADUSSÕJA MONUMENT

Viljandi on üks kahest

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Pärast seda kui läinud nädalal taasavati Valgas Vabadussõja monument, on Viljandi ja Narva-Jõesuu ainsad Eesti linnad, kus samalaadne ausammas on seniajani taastamata.

Valga monumendi avatseremonial tuletas muinsuskaitse seltsi auesimees Trivimi Vellis-

te telekaamera ees meelde, et omal ajal Viljandis Vabaduse platsi ääres seisnud Amandus Adamsoni taie pole olnud võimalik taastada eeskätt selle tõttu, et samasse kohta rajati nõukogude ajal kommunistliku partei kohalik peakorter, mida praegu hüütakse ametite majaks.

«Võib-olla tuleks see Eesti vabariigi 100. aastapäevaks lammutada,» püstitas ta uudistesaates «Aktuaalne kaamera» küsimuse.

Kole maja

Ajaloolane ja Viljandi muuseumi direktor Jaak Pihlak, kes kuulub Eesti tuntumate Vabadussõja uurijate sekka, ütles Velliste mõtet kommenteerides, et kui otsus oleks ainuiskuliselt tema teha ega sõltuks rahast, laseks ta kohe ekskavaatorid endise parteimaja kallale ning algataks kuju taastamise.

«Lammutamist võiks kaaluda juba ainuüksi sellepärast, et hoone välisilme on arhitektuurilises mõttes rikutud ega tee linnale peaväljaku ääres sugugi au,» ütles ta.

Samas tuletas Pihlak meelde, et Vabadussõjas langenute mälestuskuju ennistamise küsimust on Viljandis arutatud juba laulva revolutsiooni päevist. Piike on murdunud isegi linnavolikogu saalis. Näiteks on kaalutud võima-

Kui mitmel pool Eestis õnnestus kommunistide lõhutatud vabadussambad taasiseisevumise järel peidupaikadest üles leida, siis Viljandis praeguse maavalitsuse kõrval seisnud taiesest on alles vaid kaks väikest detaili. Monumendi ülejäänud pronksist osad sattusid sõja lõpu poole ilmselt sulatusahju.

VILJANDI MUUSEUM

ARVAMUS

JAAK
PIHLAK,
ajaloolane

Tea, et mõne arvates asendab Viljandis Vabadussõja monumenti kindral Johan Laidoneri ratsamonument. Eks see mingil määral nii olegi, aga täielikult ei taha ma sellega nõustuda, sest idee poolest on see loodud tähistama ikkagi ühe konkreetse isikuni panust Eestis vabadusvõitlusesse.

lust panna kuju Vabaduse platsi keskele või Pauluse kiriku mäele, kuid kokkuvõttes on kõigi variantide puhul saanud määravaks praktilist laadi takistused.

Muuseumi juht kuulub nende hulka, kelle arvates sobib kommunistide hävitatud monumenti taasluua üksnes siis, kui see asetatakse täpselt samasse kohta, kus see kunagi

asus. Uude paika kolides oleks tema meelest mõistlik mõelda juba sootuks tänapäevase lahenduse peale.

Teises kohas kaob seos

«Koopia tegemine on niikuinii omaette tundlik teema, sest kunagi ei või kindel olla, et lõpptulemus on ikka originaaliga sarnane. Ja kui lisandub ka uus

asukoht, ei saa me minu meelest enam rääkida piisavast ajaloolisest seosest,» arutles Jaak Pihlak.

Ehkki ametite maja lammutamist arutasid aastate eest täie tõsidusega omavahel toonane linnapea Peep Aru ja maavanem Kalle Küttis, jõuti peagi järelduseni, et osalt eraomanikule ning osalt riigile kuuluvast hoonest on liiga keeruline ja

kulukas lahti saada. Seepärast lepitati teadmise, et ka edaspidi tähistab monumendi kunagist asupaika maja peasissekäigu kõrval seinal rippuv tagasihoidlik mälestustahvel.

Nüüd on maja lammutamine muutunud veelgi ebatõenäolisemaks, sest seal peaksid tööle hakkama sügisel ümber linna tekkiva rõngasvalla ametnikud.

Trikitav tuvasti võib registreerida topeltpileti

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Viljandi pensionär on solvunud, sest linnaliinibussis müüdi talle üks pilett, kuid süsteem võttis raha maha kahe eest. Nii ei saanud ta kuu lõpuks kokku kümmet sõidupiletit, mille esitamise korral oleks sotsiaalameti kassast soodustust makstud.

Eha Särev maksis juuli algul bussijuhile viis eurot, et too laeks ettemaksukaardile kümme sõidukorda. Seejärel pani ta kaardi tuvastile ning ostis sõidupileti. «Bussipilet maksab 50 senti, kuid kui ma selle kätte sain, oli pileti peal kirjas, et minu kontol on 4 eurot, kuigi oleks pidanud olema 4,50,» jutustas Särev.

Esimene ehmatusena oli ta pöördunud bussijuhi poole, kuid too oli lausunud, et seda tuleb vahel ette ning tema midagi teha ei saa.

Kui kümnet piletit ei ole, siis soodustust ei saa

Eha Särev jättis loo sinnapika ning arvas, et kui ta kuu lõpul linnavalitsuse sotsiaalame-

ti kassasse läheb ning oma mure ära seletab, saavad töötajad temast aru ning talle makstakse üheksa sõidupileti eest viis eurot kompensatsiooni.

«Läksin linnavalitsusse ning rääkisin, et selline asi juhtus. Kassast aga öeldi, et kui mul kümnet piletit ei ole, siis nemad viit eurot ei maksa,» kirjeldas ta juhtunut.

Seepeale lahkus ta sotsiaalametist. «Sõidan bussiga tihti, aga mitte kunagi pole minuga veel sellist asja juhtunud.»

Viljandi linnavalitsuse sotsiaal ameti raamatupidaja-kassapidaja Tiit Lall lausus, et kassale on seletustest vähe ning vaja on dokumente. «Minul on tähtis, et oleks dokument, ja et otsuses on kirjas, et peab olema kogutud kümme piletit, siis see ka nii on,» tõdes Lall.

Tema sõnutsi ei pea kümnet sõitu tegema ühe kuuga ning piletid võivad olla ka eri kuude omad. «Mõni teeb kümme sõitu kolme-nelja kuu jooksul, mõni sõidab kuus rohkem kui kümme korda. Tingimata ei pea koguma just ühe kuu kümnet piletit, võib tuua ka suvalised piletid.»

Samasugusest juhtumist kirjutas Sakala jaanuari lõpul. Bussi sisenenud naine avastas pärast 50 senti maksva pileti ostmist, et tema kaardilt on maha võetud kahe pileti raha.

Bussisõitu korraldava maavalitsuse ette võetud uurimine näitas, et kaardilt oli kahe pileti raha maha võetud päevi varem. Aparaadist logist selgus, et tegu oli ühe tehingu ning kontolt ei saanud inimene osta piletit näiteks mõnele kaaslasemale, seepärast tagastati kaardiomanikule 50 senti.

Põhjus peitub arvutisüsteemis

Toona ei osanud Viljandi maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Kaupo Kase öelda, miks säärane olukord tekkis.

Nüüd lausus bussifirma MTG Viljandi osakonna juhataja Erik Mäe, et sääraste anomaaliatega põhjus peitub arvutis. «Kirjade järgi ei peaks ta trikke tegema või restarti vajama, aga midagi pole teha — vajab. Seal pole midagi muud kui arvuti,» tõdes ta.

Tema sõnutsi on esinenud teisigi vigu, kuid neid on uuritud ning igale asjale on leitud mingi põhjus. Näiteks on programmi trükkimise pileti välja hoopis mõnele teisele järjekorras seisvale inimesele. «Need ongi sellised üksikjuhtumid, millega tegeldakse ja millest saadakse jagu, aga nagu elu näitab, ilmneb aja jooksul üllatusi.»

Linnaliinibussi tuvasti andis Viljandi pensionärile ühe pileti, kuid raha arvestas kaardilt maha kahe sõidu eest. Pildil pole kõnealune pilett.

ELMO RIIG

Erik Mäe tuletab kõikidele bussiga sõitjatele meelde, et kui sõidukaartidega nende meelest midagi kahtlast juhtub, tuleks sellest firmat kohe informeerida ning lahendust otsida hakata. «Lennukid kuvavad ka alla ja igasugused süsteemid võivad ebasobival hetkel ja halbade asjaolude kokkulangeses anda tõrkeid.

Loomulikult kajastub see aruandes.»

Kaupo Kase lausus, et sääraste küsimustega peab pöörduma maavalitsusse. «Siin võib olla väga palju võimalusi alates infotehnoloogilisest veast kuni inimliku eksimuseni,» ütles ta ning lisas, et piletitehingu kontrollimiseks logist on vaja teada piletiostu kuupäeva,

kellaaega ja bussiliini, samuti kaardi numbrit.

Et Eha Särevile oli esmalt tähtis sotsiaal ameti kassast makstav soodustus, mille ta siiski saama peaks, ei soostunud ta maavalitsusele andmeid avaldama. «Kui aga meile andmeid ei anta, siis me inimest ka kuidagi aidata ei saa,» lausus selle peale Kase.

TEEMAD

Toimetaja SIIM PIIRAK, 433 0084, siim.pirak@ajaleht.ee

150

Eesti rahvusringhäälingu andmetel jäi Tartu ülikooli bakalaureuseta-semel eri õppekavadel vabaks umbes 150 ja magistriõppes 100 kohta.

AVAAKTUS

Ka tänavu heliseb esimene koolikell kahel päeval

SIIM PIIRAK
siim.pirak@ajaleht.ee

Teist aastat järjest langeb 1. september nädalavahetusele. Kui eelmisel aastal oli see laupäeval, siis tänavu on pühapäeval, mistõttu Viljandimaa õppeasutused saavad valida, millal helistada esimest koolikella.

Näiteks Heimtali kool otsustas avaaktuse teha esmaspäeval, 2. septembril. «Me arvasime, et pühapäev on ikka perede päev,» põhjendas direktor Eero Metsvahi.

Ka Ramsi lasteaed-kool lükkas selle piduliku sündmuse esmaspäevale — eelkõige seetõttu, et direktor Maret Tamme jutu järgi on neil väike õppeasutus. «Lasteaeda me pühapäevaks kooli ei kutsu ja oma õpetajaid peame teiste koolidega jagama,» märkis ta.

Direktori sõnusti on neile tähtis, et õpetajad saaksid kooli algust tähistada kõigis töökohtades.

Teadmistepäevale jäävad truuks pooled koolid — 38-st 19, sealhulgas ka Viljandi gümnaasium. Gümnaasiumi direktori Ülle Luisu ütlemist mööda langes valik sellele kuupäevale, sest esiteks korraldab õppeasutus kõigi teiste riigigümnaasiumidega ühise aktuse ning teiseks soovib ära kasutada tarkusepäeva tähendust.

Kaardil on rohelise värviga tähistatud 1. septembril ja sinise värviga 2. septembril tööd alustavad koolid. Kirjas pole seal Eesti ettevõtluskõrgkooli Mainor. Selle kodulehele ei olnud märgitud, millal avaaktus aset leiab, ning õppekeskuse töötajad ei vastanud telefonile.

Suu- ja sõnataudi vastu kadakasuitsust abi pole

MARGUS
HAAVSakala
433 0046

Mis mõtet on praegusel projektiajastul ikka enam laulda «Ema viis hälli heinamaale», kui saab moodsamalt ja paremini. «Naissoost lapsevanem teie saldast alaealise gravitatsiooniseadusi järgiva puhkevahendi suguküpsuste emaste veiste kasvatamiseks rajatud agraarmaastikule» kõlab märksa jätkusuutlikumalt.

Tundub, nagu teeksid tähtsad sõnad nende tarvitajagi tähtsamaks — kui mitte just kõigi, siis vähemasti tema enda silmis. Kantseliidi ja kohatute võõrsõnade pealetung on viimasel ajal olnud ehk hillitsetum, ent ometi massiivsem, halvavam ja jõulisem kui kunagi varem.

Ametnikud ja poliitikud on muidugi äärmiselt elujõuline ning pahatihti parandamatu inimrühm ning kantselaikeele kõrgemate vormide hulka on läbi aegade kuulunud presideade. Teisalt on uus põlvkond noortele omase mängleva kergusega võtnud kantseliidi sagedased vormid omaks igapäevases kõnepruugis. Kummaline on kuulata kena tudengineuit, kes pritsib vahutavaid kroonuväljendeid paremale ja vasakule nagu elupõline, kummitempel käes sündinud ametnik mullu ja muiste. Armas laps, kas sa sööd ka selle suuga?

Kuid kas peab elukarussellile hüppama valmistuvale noorele inimesele tingimata etteheiteid tegema? Loomariigist on üldteada tõsiasi, et kohastumisevõime on ellujäämise vaatepunktist üks tähtsamaid oskusi. Vaat et kõige tähtsam. Teine asi, mis maailm see niisugune on, millega sel moel kohaneda püütakse? Sellele mõeldes tuleb vahel koguni hirmpeale.

Tühikeelsuse varjus luurab üleolek, stampväljendite taga varjab end stagnatsioon. Kantseliidi propageerijad kipuvad salamisi uskuma, et kui kobrutav sõnadevaling ei tähenda midagi, tähendab see kõike. Kui teksti annab mõista mitut moodi, siis võib sellest ehk ka õigesti aru saada, loodab kantseliitlane järjekordset lausemonstrumit laia ilma ulpima saates.

Muidugi usub ta salamisi kindlalt, et võõrsõnade kasutamine annab märku asjalikkusest ja intelligentsusest ning näitab ilmekalt, et kõneleja on kursis uute suundumustega ja pooldab kõigest hingest edumeelseid vaateid.

Kantselaikeel ei ole enam kutsehaigus, sellest on hakanud saama üleriigiline taud. Kadakasuits siin enam ei aita.

Paberlikkus on märkamatuks imbinud igapäevakõnmesse ja rääkijad ei pruugi teadagi, et nende ajukurdu-des ja keelepaeltes on endale muga-va pesa teinud turris tundlatega kantseliidibakter. Kes oskaks arvata, et «metallioskusteavet valdava spetsialisti» all mõeldakse tegelikult seppa ning «kõrkjastiku füüsilise eemaldamise» all ei peeta silmas midagi muud kui sellist lihtsat ja proosalist, kõigile tuntud tööd nagu vana hea niitmine?

Kuhu kõikjale küll kantselaiik kõnepruuk sisse imbinud ei ole! Isegi ilmselgelt esoteerilise suunitlusega Maaema mess annab teada, et «eesmärgiks on olnud inimesi õpetada eluterve toitumise ja keskkonnahoidlikkuse suunas, prioriteediks on olnud eluterve keskkonna arendamine ja maaelu igipõliste väärtuste tutvustamine». Helde taevas! Muistenditest tuntuks saanud Murueit pööraks end selle peale hauas kaks korra ümber.

Vahel tundub koguni, et asutustesse on soetatud kallid masinad, mis mõistavad väänata inimkeelseid lauseid, kuni need muutuvad vaat et arusaamatuks.

Kõlava, kuid õõnsa kantselai-keele taga peidavad end enamasti bürokraatlik innukus ning soov näida oma varjust suurem ja tähtsam. Prantsuse kirjanik, filosoof ja riigitegelane Michel Eyquem de Montaigne tahtis sadade aastate eest, et öeldu sisu tuleks esile ja täidaks kuulaja kujutluse nii jäägitult, et tal sõnad üldse meelde ei jääks. Kui vaesel filosoofil oleks tulnud suhelda paljude praeguste ametiasutustega, eelistanuks ta mingil hetkel ilmselt tapalava.

Kantseliit kägistab, kantseliit irvitab, kantseliit on lõplik ega kuulu edasikaebamisele. Vaene sisu! Kui seda tekstis peakski peituma, upub see kobrutavasse sõnavahetu ning päästerõngast ei taipata keegi.

Polegi siis midagi imestada, kui vanemad inimesed võtavad ametiasutustega asju ajades tõlgiks kaasa mõne noorema ja tragima sugulase. Või mis jääkski üle ehmunud memmekesel, kes on saanud heal paberil kummalise ning kindlasti tähtsa kirja, kus seisavad maagilised sõnad «Teade taotluse menetlemise peatamise kohata seoses lisainformatsiooni vajalikkusega taotluse sisulise hindamise jätkamiseks»?

Memmeke vaatab ja imestab. Oleks nagu maakeeles, aga ei ole ka. Ta keerutab paberit ettevaatlikult kortsulises käes ja aimab uduselt, et riik tahab talle midagi öelda. Mida täpselt, selle mõistmiseks jääb tema vanast heast talupojatarkusest väheks.

Ehk mõistis selle memmekese vaarema veel ussisõnu. Praeguses ühiskonnas on ellujäämiseks vaja tunda teistsuguseid. Loits oli maagiline akt. Loitsusõnadega taheti allutada üleloomulik vägi oma tahtele. Kogu loitsimine põhineski usul sõna maagilisse jõusse. Midagi sellest on meis atavismina säilinud.

Tänapäeval on loitsu asemele astunud kantseliit. Sellega arvatakse end võivat mõjutada inimesi ja ravida haigusi. Kantseliidi võluväl ilmutavad end sulle peidetud rahapajad ning muud salaarded. Kohinal lendab kohale lohemadu, kes on valmis kõik vaenlased põrmu heitma. Need, kes on seatud meie ülemateks, mõistavad kohe, et kantselaikeele pruukija on truu alam.

Ent jätkem ametnikuhärrad ja -prouad korraaks rahule ning ärgem sügelem noori püüdlikke projektiinimesi. Kummaline keelepruuk on end sisse uuristanud ka kultuurirahva sõnavarasse nagu paks läikiv sitasitikas mõnusalt värskesse hunnikusse.

Hallil ajal tõmbas pillimees uimaseks kippuva peo käima hoogsalt lõõtsalooga ja laskis selle juurde rõõmsat laulujoru, aga tänapäeval

konstateerib pärimusmuusik enamasti domineeriva modernistliku paradigma taustal, et silmitsi tuleb seista kommunikatiivse barjääri kui paratamatu lõhustamisega.

Kui ülemöödunud sajandil polnud kunstniku natüürmordis võimalik kõrvitsat õunast eristada, oli see lihtsalt kehvasti maalitud. Tema postmodernistlik ametivend seisab aga silmitsi kommunikatiivse hermeetilisusega, mida võib pidada teoste eksperimendaalsusega lahutamatu seotud triviaalseks kaasnähuks. Oeh!

«Vaatamata meie erinevate allikuste proaktiivsele tegevusele ei osutunud elukeskkonna parendamiseks koostatud projekt siiski struktuuri-fondide rahastamisallikate jaoks abikõlblikuks» kõlab muidugi uhkelt kui lihtne maalähedane lühike tõdemus «Küsisime raha küll, aga meid saadeti persse».

Aga mida sa ikka tahad, kui juba riiklik keelestrateegiagi ütleb hakatuseks, et «arengukava koostamise põhieesmärk on kavandada aastateks 2011–2017 ühtne strateegiline alus ja ühtsed eesmärgid kõikide eesti keele valdkondade jätkusuutlikuks arendamiseks». Oleks ju saanud lihtsamalt...

On küll ilmutatud rohkesti puhta keele käsiraamatuid ning internetistki võib kiiresti ja täitsa tasuta leida kümneid väärt abimehi, kuid ometi tundub vahel, et meie emakeel on otsekui vaeslaps, keda sünnib peenemale seltskonnale näidata ainult siis, kui talle on mitu kihti võõrast värvi-korda näole mätsitud ning võõramaiseid hilpe ümber mässitud.

Eesti keel on ilus, selles on palju võimalusi, värve ja varjundeid. Võtke korra aeg maha. Kuulake. Nautige. Olge uhked.

MARKO SAARM

« Kui ideestik on välja kujundatud, teeme sellele põhjaliku analüüsi koostöös pädevate menetlusstruktuuridega erinevatest ministereidest ja riigiasutustest ning esitame tulemi mõttepaberina Siseministeeriumile, kes omakorda peaks olema huvitatud menetlustegevuse korrastamisest terves Eestis.

« Peamine on aga, et pilootprojekti käigus lähtutaks maksimaalselt sihtgrupi vajadustest. Meie huvi on, et keskused oleksid jätkusuutlikud ja suudaksid tulevikus end ise majandada.

« Luuakse töökeskkond, mis võimaldab tihedamat koostööd ministereid vahel, tugiteenuste ühildamist ning seeläbi parema teenuse pakkumist elanikele.

« Suvine vereloovutus telgis annab doonorile hoopis teistmoodi tore elamuse ja tagab patsientidele hädavajaliku abi, seega ootame kõiki praeguseid ja uusi doonoreid telki vereloovutusele.

« Programm on avatud valdkondadevahelistele projektidele, olles ühenduskohaks loomemajanduse ja teiste tegevusvaldkondade vahel, et luua uuenduslikke tooteid ja teenuseid. Programm pakub loovidee teostamiseks keskkonda, koostööplatvormi, mentorite ja nõustajate kontakte, kompetensi, ligipääsu showcase festivalidele ning tuge igapäevaettevõtluses lahendamist vajavates küsimustes nagu raamatupidamine või juriidiline abi.

Muutmata kujul väljavõtted Sakalale kolme augustikuu päeva jooksul laekunud pressiteadetest

Esmaspäev, 26. august

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Rock Summer 25*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.20 Üks tegu
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.00 Uued trikid: Kinnasteta*
12.45 Möistlik või mõttetu*
13.10 Eesti esimene kodanik*
14.15 Jamie Oliveri 30 minuti road*
14.40 Õnne 13 (Eesti 2013)*
15.40 ENSV*
16.10 Holby City haigla*
17.10 Reisile minuga
17.40 Maahaigla*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon (ETV 2013)
19.15 Ilus maa
19.20 Iloline inemine
19.40 27
20.10 Ränded ja teadus
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkuITUUR
21.45 Vincent
22.50 Hakkab jälle pihta*
23.20 Waterloo Roadi kool*

06.00 Punased roosid, 578/800*
06.45 Rosario, 60/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 60*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5569
11.30 Küladektiivid, 106*
12.30 Merevaade*
13.00 Kelgukoerad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 579/800
16.05 Küladektiivid, 106
17.05 Rosario, 61/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 61
20.00 Suvereporтер
21.00 Meie aasta Siberis
21.35 Mentalist
22.30 Lõppmäng
23.30 NCIS Los Angeles
00.25 Meedium

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 109*
08.55 Kirgide torm, 1704*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6545*
10.35 Ment 2, 4
11.35 Seaduse nimel 1, 5
12.35 Betty White ja ulakad vanurid
13.00 Saaremaa päikesepoisid
14.00 Kätemaksukontor 6, 12*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6546
15.30 Lena, mu elu armastus, 169
16.30 Armastus võidab, 110
17.30 Kirgide torm, 1705
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kätemaksukontor 7, 1
21.00 CSI kriminalistid 13, 09
22.00 Mf. Tänavajurist
00.25 CSI Miami

07.30 Animasarjad. **08.40** Lastetuba. **08.55** Muinas-
TeeVee. **09.20** Vana aja asjad. **09.35** Teelekkursioon. **00.00** Waterloo Roadi kool. **10.50** Lumivalgeke*. **11.50** Ohho!
12.20 Ameerika kõige ohtlikum mees*.
13.54 ERR uudised. **15.50** Konnad*.
16.40 Kalalim. **17.10** Väike maja preerias*.
18.00 Animasarjad. **19.20** AK (vk).
19.30 AK (vk). **19.45** Mf. Üks üsna leeb-
mee*. **21.35** Kirjandusfestival HeadRead.
22.30 Kitarimängija suure
tähega. **23.15** Estraditähestik*

09.00 Seitsmesed suvesada-
mas. **09.30** Kodu keset linna*.
10.00 Kutsuge Cobra 11*.
11.00 Mf. Ekspress*. **13.30** Kodu keset
linna. **14.00** Kutsuge Cobra 11*. **15.00**
Brigaad 3. **16.00** Kuidas ma kohtasin
teie ema*. **16.30** Kutsuge Cobra 11.
17.30 Top Gear*. **18.30** Simpsonid*.
19.00 Ameerika paps. **19.30** Kuidas
ma kohtasin teie ema. **20.00** Wilfred.
20.30 Simpsonid. **21.00** Kõige naljaka-
mad koduvideod. **21.30** Mf. Salatoimi-
kud: Ma tahan uskuda. **23.30** Naked &
Funny. **00.00** Väravad. **01.00** X-Files

05.45 Roosa teemant. **06.30**
Totaalne ärkamine! **09.00**
Doktor Oz*. **09.55** Ellen.
10.50 Gordon Ramsay köögisaladus-
ed*. **11.20** Everwood*. **12.25** Hotell
Grand*. **13.50** Peakoka saladused.
14.25 Restoraniduell. **15.20** Naisteklii-
nik. **16.10** Doktor Oz. **17.05** Everwood.
18.00 Pahad tüdrukud. **19.00** Kodus ja
võõrsil. **19.30** Gordon Ramsay köögi-
saladused. **20.00** Eesti tippmodell.
21.00 Mf. Tavaline. **23.05** Raudsed kod-
kad. **00.05** Suvereporтер. **01.00** Ellen*.
01.45 Eesti tippmodell*

06.30 Motoreporтерi Musta me-
re tuur*. **07.00** Suvereporтер+. **08.00**
Motoreporтерi Summere tuur*. **08.30**
MacGyver*. **09.20** Conan*. **10.10** Ran-
navalve. **11.00** Jututuba. **13.40** Komis-
sar Rex*. **14.35** Walker - Texase korra-
valvur*. **15.25** MacGyver. **16.20** Mere-
patrull. **17.10** Komissar Rex. **18.05** Wal-
ker - Texase korralvur. **19.00** Moto-
reporteri Summere tuur. **19.30** Triki-
mees. **20.00** Tuvikesed*. **21.00** Kaks ja
pool meest*. **21.30** Mf. Kodust välja!
23.30 Conan. **00.20** Kaks ja pool
meest. **00.45** Tuvikesed

Teisipäev, 27. august

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Eesti mäng*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.20 Üks tegu
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.00 Uued trikid: Kinnasteta*
12.45 Möistlik või mõttetu*
13.10 Eesti esimene kodanik*
14.15 Jamie Oliveri 30 minuti road*
14.40 Õnne 13 (Eesti 2013)*
15.40 ENSV*
16.10 Holby City haigla*
17.10 Reisile minuga
17.40 Maahaigla*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon (ETV 2013)
19.15 Rännud Kersnaga
20.00 Ohtlik lend, 12/12
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkuITUUR
21.45 Mf. See valss on sinu
23.40 Waterloo Roadi kool*
00.30 SUVEkuITUUR*

06.00 Punased roosid, 579/800*
06.45 Rosario, 61/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 61*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5570
11.30 Küladektiivid, 106*
12.30 Meie aasta Siberis*
13.00 Kelgukoerad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 580/800
16.05 Küladektiivid, 107
17.05 Rosario, 62/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 62
20.00 Suvereporтер
21.00 Krimi
21.30 Kriminaalne Venemaa
22.05 Nikita
23.00 Mf. Teemandirööv

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 110*
08.55 Kirgide torm, 1705*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6546*
10.35 Ment 2, 5
11.35 Seaduse nimel 1, 6
12.35 Betty White ja ulakad vanurid
13.00 CSI kriminalistid 13, 09*
14.00 Kätemaksukontor 7, 1*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6547
15.30 Lena, mu elu armastus, 170
16.30 Armastus võidab, 111
17.30 Kirgide torm, 1706
18.30 Võimalik vaid Venemaal
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kätemaksukontor 7, 2
21.00 CSI New York 9, 1
22.00 Vaid Venemaal pluss
22.30 Mf. Hüppaja
00.15 CSI Miami 10, 4

07.30 Animasarjad. **08.45** Lastetuba. **09.00** Suuri
meistrid*. **10.00** Waterloo Roadi kool.
10.50 Triibust ruuduni. **11.15** Eestima*.
11.45 Lend*. **12.03** ERR uudised. **15.40**
Mängime veel!*. **16.40** Kalalim. **17.10**
Väike maja preerias*. **18.00** Animasar-
jad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK (vk).
19.45 Jüri Uudi klubi. **20.40** Minuscul-
e. **20.45** Gilmore'i tüdrukud. **21.30** Orbiit
– Maa erakordne teekond. **22.30** ehk,
uhhuhuur 2. **22.55** Eesti TOP 7. **23.30**
Troonide mäng. **00.25** Lennud

06.00 Hommikuraadio. **08.30**
Seitsmesed suvesadamas. **09.30** Kodu
keset linna*. **10.00** Kutsuge Cobra 11*.
11.00 Salatoimi-
kud*. **13.30** Kodu keset linna. **14.00**
Kutsuge Cobra 11*. **15.00** Brigaad 3.
16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema*.
16.30 Kutsuge Cobra 11. **17.30** Sõjapri-
rintsess Xena. **18.30** Simpsonid*.
19.00 Ameerika paps. **19.30** Kuidas
ma kohtasin teie ema. **20.00** Wilfred.
20.30 Simpsonid. **21.00** Kõige naljaka-
mad koduvideod. **21.30** Euroopa jalg-
palli meistrite liiga. **23.45** Paljalt nalja-
kas. **00.15** Kummituslinna vangid

05.45 Roosa teemant. **06.30**
Totaalne ärkamine! **09.00**
Doktor Oz*. **09.55** Ellen.
10.50 Gordon Ramsay köögisaladused*.
11.20 Everwood*. **12.25** Hotell Grand*.
13.50 Peakoka saladused. **14.25** Resto-
raniduell. **15.20** Naistekliinik. **16.10**
Doktor Oz. **17.05** Everwood. **18.00** Pa-
had tüdrukud. **19.00** Kodus ja võõrsil.
19.30 Gordon Ramsay köögisaladused.
20.00 Eesti tippmodell. **21.00** Ameerika
kippmodell 14. **22.00** Gok Wan annab
moenõu. **23.05** Seksi õppetunnid. **00.00**
Suvereporтер. **01.00** Ellen*

06.30 Eesti nokitseb*. **07.00** Suve-
porтер. **08.00** Motoreporтерi Summere
tuur*. **08.30** MacGyver*. **09.20** Conan*.
10.10 Rannavalve. **11.00** Jututuba. **13.40**
Komissar Rex*. **14.35** Walker - Texase korra-
valvur*. **15.25** MacGyver. **16.20** Mere-
patrull. **17.10** Komissar Rex. **18.05** Wal-
ker - Texase korralvur. **19.00** Moto-
reporteri Summere tuur. **19.30** Triki-
mees. **20.00** Tuvikesed*. **21.00** Kaks ja
pool meest*. **21.30** Mf. Kodust välja!
23.30 Conan. **00.20** Kaks ja pool
meest. **00.45** Tuvikesed

Kolmapäev, 28. august

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Kaks takti ette
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.20 Üks tegu
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.50 Ohtlik lend, 12/12*
11.45 Vincent*
12.50 27*
13.20 Euroopa viimane diktaator*
14.15 Balti loorberid*
15.15 Õnne 13*
15.45 ENSV*
16.10 Holby City haigla*
17.10 Reisile minuga
17.40 Maahaigla*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Iloline inemine
19.00 Teeliste kirikud
19.30 Vastuulesaal
20.30 Hakkab jälle pihta
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkuITUUR
21.45 Foorum
22.35 Mu isamaa armas
22.40 Hüvasti, seltsimehed!, 5/6
23.35 Waterloo Roadi kool*
00.25 SUVEkuITUUR*

06.00 Punased roosid, 580/800*
06.45 Rosario, 62/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 62*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5571
11.30 Küladektiivid, 107*
12.30 Krimi*
13.00 Kelgukoerad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 581/800
16.05 Küladektiivid, 108
17.05 Rosario, 63/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 63
20.00 Suvereporтер
21.00 Heeringas Veenuse öäl
21.30 Suur lotokolmapäev
22.30 Jahtunud jälg
23.30 Harry seadus
00.25 Traumaosakond

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 111*
08.55 Kirgide torm, 1707*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6547*
10.35 Ment 2, 6
11.35 Seaduse nimel 1, 7
12.35 Betty White ja ulakad vanurid
13.00 CSI New York 9, 1*
14.00 Kätemaksukontor 7, 2*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6548
15.30 Lena, mu elu armastus, 171
16.30 Armastus võidab, 112
17.30 Kirgide torm, 1707
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kätemaksukontor 7, 3
21.00 Selgetnägijate tuleproov 7, 4
22.00 Mf. Vanad penid
23.50 Puudutus 1, 11
00.50 Euroopa Pokkeriturnee

07.30 Suur pahandus*. **08.50** Animasarjad.
09.00 Tuhat tutvust*. **09.30** Abistav kä-
si*. **09.55** Minuscul. **10.00** Waterloo
Roadi kool. **10.50** Kinoklassika*. **12.20**
Sajandi kivis ja muusikas. **12.39** ERR
uudised. **16.45** ehk, uhhuhuur 2.*
17.10 Väike maja preerias*. **18.00** Ani-
masarjad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK
(vk). **19.45** Idée fixe. **19.55** Mf. Sügisso-
naat. **21.30** Liv ja Ingmar. **22.50** Eesti
lood. **23.20** Kirjandusfestival HeadRead*.
00.15 Mängime veel!

08.30 Seitsmesed suvesadamas.
09.30 Kodu keset linna*. **10.00** Kutsuge
Cobra 11*. **11.00** Suur
volbri triangel. **12.00** Kalamehejutud.
13.30 Kodu keset linna. **14.00** Kutsuge
Cobra 11*. **15.00** Brigaad 3. **16.00** Kuidas
ma kohtasin teie ema*. **16.30** Kutsuge
Cobra 11. **17.30** Sõjaprintsess Xena.
18.30 Simpsonid*. **19.00** Ameerika paps.
19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema. **20.00**
Wilfred. **20.30** Simpsonid. **21.00** Kõige
naljakamad koduvideod. **21.30** Euroopa
jalgpalli meistrite liiga. **23.45** Euroopa
Pokkeriturnee. **23.50** Paljalt naljakas

05.45 Roosa teemant. **06.30**
Totaalne ärkamine! **09.00**
Doktor Oz*. **09.55** Ellen.
10.50 Gordon Ramsay köögisaladused*.
11.20 Everwood*. **12.25** Ameerika tipp-
modell 14*. **13.25** Gok Wan annab moe-
nõu*. **14.25** Restoraniduell. **15.20** Nais-
tekliliin. **16.10** Doktor Oz. **17.05** Everwood.
18.00 Pahad tüdrukud. **19.00** Kodus ja võõrsil.
19.30 Gordon Ramsay köögisaladused.
20.00 Eesti tippmodell. **21.00** Mf. Mida
naised tahavad. **23.25** Unustamatu. **00.20** Suvereporтер

06.30 Trikiimees*. **07.00** Suve-
porтер. **08.00** Motoreporтерi Sur-
numere tuur*. **08.30** MacGy-
ver*. **09.20** Conan*. **10.10** Rannavalve.
11.00 Jututuba. **13.40** Komissar Rex*.
14.35 Walker - Texase korralvur*. **15.25**
MacGyver. **16.20** Merepatrull. **17.10** Maailma
kõige rumalamad. **18.05** Walker - Texase korra-
valvur. **19.00** Moto-
reporteri Rock Ride 2009. **19.30** Krimi-
mees. **20.00** Tuvikesed*. **21.00** Kaks ja
pool meest*. **21.30** Mf. Hunnik pappi ja suit-
sev kaheraudne. **23.30** Conan. **00.20**
Kaks ja pool meest. **00.45** Tuvikesed

Neljäpäev, 29. august

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Kaks takti ette
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.20 Üks tegu
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.50 London - linn aegade tuultes*
12.40 Hakkab jälle pihta*
13.10 Kõõgikodanikud
13.40 Hüvasti, seltsimehed!*
14.35 Heino Lipu lugu
15.05 Eesti lood
15.40 Teeliste kirikud*
16.10 Holby City haigla*
17.10 Reisile minuga
17.40 Maahaigla*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon (ETV 2013)
19.15 Ilus maa
19.25 Naljater
19.30 Kuubas koos Simon Reeve'iga
20.30 Iga pink räägib loo, 12/12
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 SUVEkuITUUR
21.45 Murtud lubadused
22.15 Pink Floyd
23.15 Kuidas ei tohiks elada, 6/6
23.45 Waterloo Roadi kool*

06.00 Punased roosid, 581/800*
06.45 Rosario, 63/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporтер*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 63*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5572
11.30 Küladektiivid, 108*
12.30 Heeringas Veenuse öäl*
13.00 Kelgukoerad 100
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 582/800
16.05 Küladektiivid, 109
17.05 Rosario, 64/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 64
20.00 Suvereporтер
21.00 Saladused
21.50 Mf. Harry Potter ja tulepeeker
00.50 Mf. Kadedus

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 112*
08.55 Kirgide torm, 1708*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6549*
10.35 Ment 2, 8
11.35 Seaduse nimel 1, 8
12.35 Betty White ja ulakad vanurid
13.00 Suletud uste taga 3, 5*
14.00 Kätemaksukontor 7, 3*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6549
15.30 Lena, mu elu armastus, 172
16.30 Armastus võidab, 113
17.30 Kirgide torm, 1708
18.30 Võimalik vaid Venemaal
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kätemaksukontor 7, 4
21.00 Selgetnägijate tuleproov 7, 4
22.00 Mf. Vanad penid
23.50 Puudutus 1, 11
00.50 Euroopa Pokkeriturnee

07.30 Suur pahandus*. **08.50** Animasarjad.
09.00 Tuhat tutvust*. **09.30** Abistav kä-
si*. **09.55** Minuscul. **10.00** Waterloo
Roadi kool. **10.50** Kinoklassika*. **12.20**
Sajandi kivis ja muusikas. **12.39** ERR
uudised. **16.45** ehk, uhhuhuur 2.*
17.10 Väike maja preerias*. **18.00** Ani-
masarjad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK
(vk). **19.45** Kitarimängija suure tähe-
ga*. **20.35** Tõnu Naissoo 10 minutit.
20.45 Gilmore'i tüdrukud. **21.30** Üle-
aedsed. **22.15** R2 Live: Oreilipois. **22.45**
Kõuhüäl. **23.10** Meie viisid*. **23.35** Tri-
bust ruuduni. **00.00** Cyrillus Kreek

08.30 Seitsmesed suvesada-
mas. **09.30** Kodu keset linna*. **10.00** Kutsuge
Cobra 11*. **11.00** Ei
ole maad vanadele meeste*. **13.30** Ko-
du keset linna. **14.00** Kutsuge Cobra 11*. **15.00**
Brigaad 3. **16.00** Kuidas ma kohtasin teie
ema*. **16.30** Kutsuge Cobra 11. **17.30**
Sõjaprintsess Xena. **18.30** Simpsonid*.
19.00 Ameerika paps. **19.30** Kuidas ma
kohtasin teie ema. **20.00** Wilfred. **20.30**
Simpsonid.

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

Välustes on täna kell 17 külade päev ning kooli 160. aastapäeva puhul kokkutulek. Info telefonil 520 7686.

Kohvikus Fellin esinevad täna kell 21 Laura Junson ja Erko Niit. Sissepääs prii. Lisainfo ja broneerimine e-postiga info@kohvikfellin.ee või telefonil 435 9795. Kauba tänav 11, Viljandi.

Sakala keskuses on 24. augustil kell 10 omastehoolduse teine foorum. Info ja registreerimine telefonil 5595 9846, Maire. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Palu talus Mõnnaste külas on 24. augustil kella 11—16 Tavastu talupäev ja laat. Pakutakse maitavat mahetoitu, musitseerib ansambel Rannarada. Tasuta buss Palu tallu väljub Viljandist Anttila parkimisplatsilt kell 10.30 ja 13.30, peatub rongijaamas kell 10.35 ja 13.35 ning tagasi sõidab Palu talust kell 13 ja 15.30.

Pärsti valla külade päev «Kuni su küla veel elab...» leiab aset 24.

augustil kell 14 Heimtalis. Hea külaelanik, ootame sind! Info tel 5349 9864 või 5668 6343.

Kaitseliidu Sakala maleva juures on 25. augustil kell 11 Naiskodukaitse korraldatud heategevuslik kogupereüritus «Märka ohte».

Mõisaküla muuseumis on 24. augustini näitus «Nordea reis ümber imelise ilma». See koosneb postkaartidest, reisitekidest ja huvitavatest markidest, mis Jaan Tätte saatis maailma-reisi ajal viljandlasele Kaljula Saarele. Näitus on avatud muuseumi lahtiolekuaegadel. Info tel 435 5607.

Kondase keskuses näeb 26. augustini väljapanekut «Meisterfotograaf Jaan Riet. Inimesed ja paigad stereofotodel 1902—1935», 15. septembrini Anna Wildrose'i kollaaži- ja assamb-laažinäitust «Sinine, valge, punane», 22. septembrini Kaarina Staudinger-Loppukaarre maale müstilistest olevustest «Õised olevused» ning 22. septembrini

Soomes elava kunstniku Tatjana Bergelti kollaaže «Keele ilu» ja Urve Küttneri «Visioone». Püsi-ekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

**Abja kultuurimaja esimese kor-
ruse fuajees ja väikeses saalis**
on 29. augustini fotonäitus
«Mulgimaa hing ja vaim» ning
Mulgi Ukuvaka ruumes sep-
tembri lõpuni pärandkultuuri
aastale pühendatud näitus «Oh
aegu ammuseid». Avatud töö-
päeviti kella 11—17.

**Viljandi linnagaleriis raamatuko-
gu kolmandal korrusel on 30.**
augustini Haapsalu graafilise di-
saini festivali näitus «Eesti kul-
tuuriplakat 2013». Tallinna tä-
nav 11/1.

Paistu rahvamajas ja raamatu-
kogus saab 31. augustini vaada-
ta näitust «Looduse aasta foto
2011».

Viljandi raamatukogu kojulaenu-
tusosakonnas on kuu lõpuni
avatud näitus «Viljandi lugudes
ja lauludes» ning lasteosakon-
nas raamatunäitus Ellen Niidust

«Suur suislepapuu». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Sakala keskuse sammassaalis
on suve lõpuni Riho ja Ilme
Kulla loomingut tutvustav näitus
«Kuldne skulptuurisuvi». Seda
saab vaadata K—R kella 12—
19, L kella 12—17. Tallinna tä-
nav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuse esimese ja teise korruse fuajees ning sinises saalis saab 2. septembrini näha näitust «Loodusfoto 2012».

Viljandi muuseumis on 5. oktoobrini Viljandi huvi-ja kunsti-
kooli õpilaste ühisnäitus «Must-
rimängud». Johan Laidoneri
plats 10. Tel 433 3316.

Mõisaküla raamatukogus näeb Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks valminud rändekspositsiooni «Eesti riiklikud teenetemärgid». Näitus annab ülevaate Eesti riiklike teenetemärkide ajaloost ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ning rahvale tundmatuid dokumente ja fotosid. Väljapanekut koostades on kasutatud lisaks rahvusraamatukogu kogudele Eesti filmiarhiivi,

Malberg Arenduse OÜ
METSA ÜLESTÖÖTAMISTEENUS
 Valmet 860,1 ja MTZ 82 harvesteri- ja mootorsaelõikus

- materjalide ost
- lankide kokkuost
- kraavide ja teeäärte puhastamine võsast
- võsahakkimine
- muru niitmine
- trimmeritööd
- muruplatside rajamine
- vasarniidukiga niitmine

OSTAME kasvava metsa raieõigust, metsakinnistuid & metsamaterjali

ARU METSAGRUPP OÜ
arumetsagrupp@gmail.com
+372 56 49 66 05
www.arumets.ee

Eesti riigiarhiivi ja Eesti ajaloo-
muuseumi materjale. Näituse
on koostanud Lea Hein ja ku-
jundanud Tiiu Laur. Raamatuko-
gu on avatud E, K, N, R kella
10—17 ja T kella 12—19, L ja
P suletud. Info tel 436 4103.

Suure-Jaani külalistemajas saab

näha Valev Seinä maalinäitust
«Jaanist mihkclipäevani». Ilmata-
ri tänav 3-a. Tel 551 5932.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Sig-
ne ja Singe.

RISTIKU RISTSÕNA

JUPITI	VOLGA LISAJÕGI	ÜHINGULI- NE TEGEVUS	PLAAN	TÜRGI RAHVUSV. TÄHIS	MAITSE- TAIM	VEEKOGU	DŽAUL	ÄIA NAIN	NOOT	TRANSPORT	LEIDLIK	USBEEKIDE KÜLA	LAKSU (LASTEK.)	EAKAS VALLALINE NAIN	MÕLEMA-	ANNUS
						VÄLTEL (INGL. K.)					KLAPP, AVA					
SÄÄRE- KATTED						MESIJUTTU AJAMA KUNSTI- KOGUJA										
ÜKS PÖLLU- MAA SAA- MISE VIIS				PARV, KOBAR				TADŽIKISTA- NI PEALINN								
				RÄNK TORM				MESILINDLA								
MÕISA IKKES TALUPOEG							VEOLOOM						... LUTSEPP			
TARKUSE TAGANÕUDJA							ELAGU! (LD. K.)						SUUR VIHA			
ÕIGEKEEL- SUSSONA- RAAMAT			E. AUTO- SPORTLANE (IN.+N)							PISIKE KAST					GRAMM	
			OLE PIKALI							ALGELINE TÖÖRIIST					VILJATERA KEST	
SILMA- VAADE				KALAPOISTE TUNNUS							E. NÄITLEJA					NÄITUSELE VÄLJAPAN- DUD ESE
				ENNAST							VIHMAHOOG					

E. KIRJANIK					KINDLUS- TUSFIRMA						LAHESOPP ...LOOG (VETIKA- TEADLANE)			
ÜKS AAFRIKA KEEL					AASTA	SIBERI PÕLISMETS					MONA ... (MAAL) EESTI HELILOOJA			

... alla!

KAISUTUS							MAITSE- AINE					VOOLAB SOONTES				
KÄTTE TULEMA							E. NÄITLEJA (IN. + N)					KAHMAMA				
S'IRGJOON						E. LAVASTA- JA							TAANI KROON			
						SÕIDURIIST										
ARGOON			ARABIA POOLSAARE RIIK					TAGASI JÕUDMA							TONN	
			KEHV (ARGIK.)					MEHENIMI								
TEE LAHTI!				LUMETORM						SEDAMAID						
				SELSIMEES						STRONT- SIUM						
METS UURIMINE											KATOLIKU JUMALA- TEENISTUS					
											EAST					
I. ASIMOVI TEOS					...LOOG (OLEMIS- ÕPETUSEGA TEGELEJA)				TEGELIK- KUSE ARVESTAJA							

LAULUGA MAALE LAHENDAMA!

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.laik@ajaleht.ee

TULEKUL

KERGEJÕUSTIK. Homme ja pühapäeval peetakse Karksi-Nuia staadionil 14. Karksi-Nuia mängu, mille kavas on eri vanuseklasside kergejõustikualad ja mitmevõistlus. Mõlemal päeval algab võistlus kell 10.

KORVPALL. Homme kell 15 algab Viljandis Uku kaubanduskeskuse parklas turniir «Uku tänavakoss».

JALGPALL. Homme kell 12 kohtuvad Suure-Jaani staadionil Eesti meistrivõistluste kolmanda liiga mängus Suure-Jaani United ja SK Tääksi. Homme kell 14 on Viljandi kunstmuruväljakul meistrivõistluste kolmandas liigas vastamisi JK Tuleviku Vanakesed ja Navi Vutiseltsi esindus.

Pühapäeval kell 12 kohtuvad Viljandi staadionil meist-

rivõistluste teises liigas JK Tuleviku II ja Tartu SK 10 II meeskond.

PERESPORDIPÄEV. Pühapäeval peetakse Viljandi rannas traditsioonilist perespordipäeva. Kell 12 on korvpalliväljakul Margit Oksa juhendatav zumbatund ning rannaliival algab samal ajal petangiturniir.

Kell 13.30 on rannaliival kavas lastejooks, kell 15 algavad suurte ja väikeste viskevõistlused ning kell 16 saab stardi rahvapaatidel sõudmine. Kell 17 on korvpalliväljakul treener Tanja Golubi juhendatav aeroobikatund.

JALGRATTAMATK. Pühapäevase jalgrattamatka kontrollpunkt on Suure-Jaani vallas Tääksi koolimaja lähedal asuva Paksu suurkivi juures avatud kella 11–14.

Tuleviku vabalangemise peatas loobumisvõit

ALVAR LOOG, jalgpallihuviline

Kui eelmisel reedel oli Viljandi Tulevik koduväljakul saanud Rakvere Tarvaga mängides järjekordse, esiligas ühtejutti juba viienda kaotuse, seekord skooriga 1:2, siis teisipäeval teenis üle poolteise kuu esimese võidu: Kiviõli Irbis võitis vastu loobumiskaotuse.

Olles üle-eelmisel nädalal kaotanud Tammeka duubli, ütles Tuleviku kapten Raiko Mutle klubi kodulehel, et nõnda pikk kehv seeria on hakanud mõjuma meeskonnas psüühikale ja seda oli mängus näha.

Paraku oli psühholoogilise surve mõju ilmne ka läinud reedel Rakvere Tarvaga peetud kohtumises. Tuleviku mängus puudusid taas loovus ja elurõõm, tegutsemine oli aeglane ning vastastele läbinähtav ja ettearvatav.

Kahe lähikonkurendi omavaheline mööduvõtt oli mängupildi poolest suhteliselt võrdne, ent Tulevikule tõid juba mitmendat voo järjest kaotuse lihtsad eksimused, mida meeskond endale kevadringis ei lubanud. Tarva 13. minutil löödud avavärava puhul mängisid end vale positsioonivalikuga olukorrast välja mõlemad keskkaitsjad; 43. minutil, kui küllalised nurgalöögist palli peaga teist korda väravasse toimetasid, seisis kogu Viljandi meeskond trahvikastis, jalad maas.

83. minutil lõi Tuleviku poolkaitsja Tanel Lang ühe värava tagasi ning oli kohtumise viimasel üleminutil lähedal ka viigivärava sepistamisele, kuid tema lähilööki oli liiga kõrge.

Kaotusmäng tõi taas ilmsiks Tuleviku mängupildis süvenevaid tendentse. Ühe ründaja taktika ei tööta, kui keskvali ja iseäranis ääred mängivad nii madalal. Peaaegu

igaks mänguks eksperimentaalmeetodil koostatav kaitseliin pole juba pikka aega vastanud esiliiga tasemele.

Samas on kurb tõdeda, et poolteist kuud tagasi Flora duublisse lahkunud ning Tuleviku kaitseliini augu jätnud Gerdo Juhkam ja Janar Õunap said viimases voorus pingilt alustades oma uue koduklubi eest kahe peale mängida kõigest ühe poolaja.

Teisipäeval pidanuks Tulevik mängima kodus tabeli viimase, Kiviõli Irbisega, kuid too andis loobumiskaotuse. Tuleviku kapten Raiko Mutle väljendas pärast ärajäänud kohtumist klubi kodulehel pettumust: «Tegelikult me ootasime seda mängu väga. Meil on punkte küll hirmsasti vaja, kuid sellest rohkem on tarvis, et leiaksime uuesti mängukindluse. Selline paha võit meie mängijatele rõõmu küll ei valmista.»

Mutle lisas, et viimased kohtumised on meeskond mänginud sisutult, ilma et tal oleks olnud selget pilti, kuidas vastast ületada. «Meie kehva seeria põhjusi on mitmel tasandil ning nende lahendamise võtab veidi aega,» kirjutas ta.

Loodetavasti on meeskond suutnud vähemalt osa probleeme lahendada, kui kohtub täna järjekordses esiliiga voorus võõrsil Vändra Vaprusega.

Turniiritabelis jätkab Tulevik kuuendal kohal. Iseseisvate klubide konkurentsis meistriliiga kohta püüdvate meeskondade seas edestab Jõhvi Lokomotiv Viljandi esindust 11, Tartu SK 10 kuue ning Rakvere Tarvas kahe punktiga, Vändra Vaprus jääb ühe vähem peetud mängu juures maha kümne punktiga.

Järgmise kodumängu peab Tulevik ülejärgmisel pühapäeval, 1. septembril kell 14 Tallinna Flora duubliga.

Viljandimaa tänavuse 10 000 meetri jooksu meistrimedali pälvis klubi Staier liige Ülari Kais. Pilt on tehtud juulis peetud Valter Kalami mälestusvõistlustel.

MARKO SAARM

KERGEJÕUSTIK

Staadionil joosti medalite pärast

MADIS LUIK
madis.laik@ajaleht.ee

Kolmapäeval selgiti staadionil Viljandimaa meistrid väljakualade pikal distantstil. Võidu teenisid Ülari Kais ja noor jooksutalent Rebeca Lotta Aasmäe.

Juba mitmendat aastat on Viljandi vastupidavusalade klubi Staier ja selle eestvedaja Ants Kuusik korraldanud staadionalade pikima distantsi meistrimedalite jagamise koos klubi seeriajooksu viimase etapiga ning nii oli tänavugi.

Staieri sarja kuuendal osavõistlusel meestele kavas olnud 10 000 meetri distantstile startis 16 võistlejat. Nende seas oli veterane ja noori ning üks õrnema soo esindaja.

Nimetatud distantsi tänavune Viljandimaa meister on Ülari Kais, kes läbis 25 staadioniringi ajaga 33.51,4. Talle järg-

Maakonna naiste 3000 meetri jooksu võitis Rebeca Lotta Aasmäe (keskel) Anneliis Vahtramäe (vasakul) ja Piret Hirve ees.

ERAKOGU

nes seenioride klassi kuuluv Andi Linn ning kolmandana jõudis finišisse Allan Näripä.

Naised selgitasid maakonna meistrimedalite saatuse 3000 meetri jooksus. Parima tulemuse, 11.45,6 sai kirja 13-aastane Rebeca Lotta Aasmäe. Teisena lõpetas Anneliis Vahtramäe ning kolmandana Piret Hirve. Naiste esikolmiku vahele

kiilus end 10-aastane Tääksi noormees Oliver Hirv, kes lõpetas jooksu üldarvestuses kolmandana.

Lisaks kahele eespool nimetatud võistlusmaale oli noorematel jooksusõpradel võimalik end seeriavõistluse arvestuses proovile panna 600 meetris. Parima tulemuse, 1.52,4 sai Elari Tõnström.

3000 meetrit: 1. Rebeca Lotta Aasmäe — 11.45,6; 2. Anneliis Vahtramäe — 12.08,3; 3. Oliver Hirv — 12.43,1; 4. Piret Hirv — 13.34,4; 5. Kadri Liis Kül — 14.22,5; 6. Kaire Roosalk — 14.41,6; 7. Marika Petersson — 15.14,6; 8. Heino Laiapea — 16.26,4.

10 000 meetrit: 1. Ülari Kais — 33.51,4; 2. Andi Linn — 36.13,2; 3. Allan Näripä — 37.38,0; 4. Janar Pähn — 37.41,4; 5. Enari Tõnström — 38.05,2; 6. Jüri Siht — 39.13,9; 7. Tõnu Karelson — 40.05,3; 8. Tõnu Mardla — 40.52,3; 9. Raido Karelson — 41.42,6; 10. Tarmo Vildersen — 44.10,4; 11. Priit Hiob — 45.07,8; 12. Kristjan Tepper — 45.10,3; 13. Margus Konnula — 45.53,1; 14. Georg Caius Kutsar — 46.46,3; 15. Jaan Mättas — 49.37,9; 16. Ave Palu — 49.40,7.

600 meetrit: 1. Elari Tõnström — 1.52,4; 2. Andreas Hantson — 2.03,4; 3. Reigo Veske — 2.03,4; 4. Anette Hantson — 2.11,3; 5. Martin Hirv — 2.18,4; 6. Viktoria Tasane — 2.23,0; 7. Liidia Koni — 2.23,2; 8. Karoliine Käsper — 2.23,4; 9. Karl-Martti Kirp — 2.30,6; 10. Robin Hirv — 33,7; 11. Claudia Alksnis — 2.34,6; 12. Lauri Vaine — 2.38,2; 13. Kevin Naelsoo — 2.44,0; 14. Aimar Alksnis — 2.44,6.

Allikas: VAK Staier

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon,
Ülle Mälimann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rüütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitsitud teosed, mille reprodutsee-
rimine, levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8729

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
voite pöörduda pressinõukogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Kolmapäeval sündis
Viljandis poiss.

135 AASTA EEST Sakala, 19. VIII 1878

Omalt maalt. Wiliandi linnast. — Wiliandi linna walitsuse poolt on teada antud, et uue linnaseaduse elusse seadmiseks kunni 21. Augustini walitsejate nimikirjad walmis saawad olema. Nagu seadus nõuab, pannakse nad siis awalikult wälja, kus igamees järele võib waadata, kas tema nimi õigesti ja õigel kohal ülewal on. — Talwel 1877/1878 on Wiliandi linna kaupmeeste käe läbi umbes 18 tuhat pärkpunda linna ja kunni 6 tuhat tshetwertit lina seemneid läbi käinud.

KINNISVARA

Müüa privaatne tiigiga maamaja Abja vallas, 21 800 €. Tel 511 1273.

Soovin pikaks ajaks üürida elamis-pinna Viljandis. Tel 5660 7667.

Soovin üürida 1-toal korteri. Tel 513 9857.

Üürile anda ahik korter. Tel 520 6486.

SÕIDUKID

Ostame 1990.—2008. a sõidu-autosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Firma annab laenu. Tutvuge tingi-mustega ja konsulteerige spetsia-listiga tel 5199 7679. Näiteks laenates 800 € üheks aastaks on tagasimakse 1230 €, krediidi ku-lukuse määr 158,20%.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, h 1,09 €/min, 24 h.

Metallitööd: värvavad, aiad, piir-ded. Tel 517 5265.

Ohtlike puude raie ja puude hooldustööd. Tel 5686 6157.

Piksekaitsetööd. Tel 5667 4254, www.piksepoisid.ee.

OÜ Enberg T.E.

Paistu 3-a, Viljandi, tel 434 9090
Avatud E–R 8–17

AUTOREMONT

Vajaduse korral tuleme ise autole järele. Kui tööd on tehtud, toimetame sõiduki teile sobivasse kohta.

AUTOVARUOSAD

otse maaletoojatelt

LUKKSEPATÖÖD

VEERMIKU KONTROLL

tasuta!

Ostes õli ja õlifiltri meilt, on õlivahetus tasuta!

Plaatimistööd, vannitubade re-mont. Tel 5830 3488.

Puit- ja krohvmajade värvimine, survepesu. Tel 5190 7192.

Salvkaevude kaevamine ja pu-hastamine. Tel 5672 7555.

Tänavakivide paigaldus, haljas-tus, terrassid. Tel 5694 8039.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

Sa olid üks meie seas...

Mälestame

VAMBOLA LEHTVEERI

6. V 1932 — 17. VIII 2013

Avaldame sügavat kaastunnet perekonnale.

Õpingukaaslased EPA päevilt

Avaldame kaastunnet Ingridile ja Sulevile isa

VAMBOLA LEHTVEERI

surma puhul.

OÜ Eesti Hõõvelliiist Sürgavere tsehhi kollektiiv

Südamlik kaastunne vanemate-le, Merlele perega, Monikale ja Sirlele kalli

MARGO METSTE

kaotuse puhul.

Anneli, Elke, Karin ja Marju

Südamlik kaastunne Enele, Mihkliile, Merlele ja Sirlele kalli

MARGO METSTE

kaotuse puhul.

Anu perega

Tunne südamest kaasa Enele, Mihkliile, Merlele, Sirlele kalli poja ja venna

MARGO METSTE

kaotuse puhul.

Naabrid Nurga ja Torro talust

Võimalik nõuanne ja abi ka ras-kemate tervisehäirete korral. Ta-suta info kella 9—14 tel 5691 7992.

Üldehitustööd vundamendist lõppviimistluseni, ka metall-konstruksioonil. Tel 5556 6995, 5649 2353.

TÖÖ

Anton Peegi Undi talu Viljandi-maal pakub tööd CE-kat veoau-tojuhile. Tel 512 1691.

AS Toom Tekstiil võtab tööle vatii-ni pakkija, operaatori ja purustus-masina operaatori. Tel 508 8785.

Kalmetu põhikool võtab konkursi korras tööle osalise koormusega (9 tundi) vene keele õpetaja. Aval-dus, CV, haridust tõendavate do-kumentide koopiad ja lühike õpe-tamispõhimõtete tutvustus saata hiljemalt 28. augustiks e-postiga kool@kalmetu.vil.ee või kooli pos-tiaadressil. Info tel 432 7119.

Otsime 650 m võrkaia ehitajat. AS Hermseal, Viljandi, tel 552 1693, 436 8800.

Ravimtaimede korjamine. Tel 510 6193.

ÄRA ANDA

Tasuta sõnnik. Tel 5690 8868.

PÖLLUNDUS

Päidre puukool müüb laupäeval, 24. augustil Viljandi turul maasi-ka-, vaarika-, mustika- ning vilja-puude istikuid.

MÜÜK

Kuivad 50 cm puud ahju ja kat-lasse (lepp, haab, kask). Tel 5193 9070.

Kuivad ja määrjad küttepuud ning kütteklotsid võrgus. Tel 5782 7770.

Kuivad ja toored küttepuud. Tel 502 9596.

Kuivad kütteklotsid al 20 €/m³, puit- ja turbabrikett. Vedu. Hulgi soodushinnad. Tel 506 8501.

Lõhutud küttepuud Karksi-Nuia piirkonnas. Tel 5300 2010.

Avaldame kaastunnet Sirlele kalli venna

MARGO METSTE

surma puhul.

Sõbrad

Südamlik kaastunne Enele, Mihkliile, Merlele, Sirlele, Kevinile ja Monikale kalli

MARGO METSTE

kaotuse puhul.

Vaike ja Valve peredega

Südamlik kaastunne omastele kalli

RIINA RAIDSALU

kaotuse puhul.

Helmi, Raivo ja Arvi perega

Südamlik kaastunne omastele kalli

RIINA RAIDSALU

kaotuse puhul.

Sass perega

Südamlik kaastunne Liiale venna

TOOMAS KOKKA

kaotuse puhul.

Töökaaslased Abja perearstikeskusest

Viljandi täiskasvanute gümnaasium

Uued võimalused!
Alustame uuel aadressil Kesk-Kaare t 17, Viljandi (Kaare kool).

Viljandi täiskasvanute gümnaasiumis saab haridusteed jätkata mittestatsionaarses õppes põhikoolis ja gümnaasiumis:

- 3 päeva nädalas (õppetundide arv nädalas kuni 24)
- 2 päeva nädalas (õppetundide arv nädalas kuni 15)
- täiendavalt igal neljapäeval (alates kl 14 riigieksamiks ettevalmistavad kursused)
- e-õppevormis

Jätkub dokumentide vastuvõtt. Täpsem teave tel 433 4396 ja www.vtg.vil.ee

Lõhutud küttepuud. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Mesi 6 €/kg. Tel 5619 6730.

Müüa keskküttekatel. Tel 520 5426.

Müüa kuivi 3—6 m küttepinde Viljandis, 15 €/rm. Tel 520 4487.

Müüa lõhutud küttepuid ja küt-teklotse 40 l võrkkotis, hind 1,50 €. Tel 5683 0454.

Pakitud kütteklotsid ja kamina-puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alu-sel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Parim valik saematerjali Viljandi-maal. OÜ Rovex, Pärnu mnt 37, Viljandi. Tel 520 4487.

Pohl 20 €/ 10 l. Tel 5685 9360.

Toidukartulid soodsalt. Vedu ta-suta. Tel 5620 8897.

Toores 50 cm lepp. Tel 520 3554.

Toores lepp ja kask. Tel 5391 4443.

OST

Ostame metsakuivi ja tooreid kuusepalke. Teeme sanitaarraiet. Tel 504 1480.

Ostan sepaalasi ja -pihid. Tel 5808 7642.

Ostan vanu katalüsaatoreid. Tel 504 4777, www.remetal.ee.

Tõnise Varahalduse OÜ ostab metsa- ja põllukinnistuid. Metsa ülestöötamise teenus. Tel 5332 5752.

TEATED

Avatud uus komisjonikauplus Tartu t 4.

Täna on taas avatud lille-pood Centrumis. E—R 9—19, L 9—17, P 9—15. Tel 435 1162.

Avaldame siirast kaastunnet Liiale perega kalli venna

TOOMAS KOKKA

kaotuse puhul.

Urve, Richard, Reelika ja Raido peredega

Südamlik kaastunne Sirje Urbeliile kalli ema

AINO KUNGLA

surma puhul.

Suure-Jaani gümnaasiumi pere

Südamlik kaastunne Railile kalli ema

ELJO KUKE

kaotuse puhul.

Edda ja Erika

Südamlik kaastunne Maiele perega kalli ema

MAIMU SEPA

kaotuse puhul.

Kaaslased võrkpalliplatsilt

LAENU TAGATISEGA JA ILMA

Trimo Investments – kiire ja lihtne asjaajamine!

Helista TASUTA telefonil 800 2424.

Tähelepanu! Tegemist on finantsteenuse reklaamiga. Tutvu tingimustega ja konsulteer! Tasuta tel 800 2424. Krediitidukulu määra näide: 5000 € / 60 kuud – 47%.

Ühinenud Ajalehed

Elu on kohalik!

AS Ühinenud Ajalehed on meediaettevõte, mille põhitegevus on suuremate Eesti maakonnalehtede – Pärnu Postimees, Sakala, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalane – väljaandmine. Samuti kirjastame tasuta ajakirju 60+ ja Osuti, anname välja maakondlikke kooliõpetajate kogumikke Koolilõpp ja osaleme muudes kirjastusprojektides. Meie tooteportfellis on 10 kaubamärki ja üle 29 eri toote. Meie reklaamimüügikäive on üle 2,3 miljoni euro aastas. Toimetused ja kontorid asuvad Pärnus, Viljandis, Rakveres, Paldiskis ja Valgas, ettevõttes töötab 145 inimest.

Otsime oma arenevasse 17-liikmelisse müügimeeskonda aktiivset

TIIMIKAASLAST

Eesti suurim kohaliku meedia ettevõte AS Ühinenud Ajalehed pakub tööd müügispetsialistile, kelle eesmärk on saavutada professionaalsus reklaami alal ja rakendada seda igapäevatoos klientidega suhtlemisel.

Mida müügispetsialist teeb:

- suhtleb aktiivselt olemasolevate ja uute potentsiaalsete klientidega
- tutvustab meie tooteportfelli ning konsulteerib ja nõustab kliente parimate valikute tegemisel
- mõtleb kliendiga kaasa ja pakub vastavalt kliendi vajadustele erinevaid reklaamivõimalusi
- räägib kaasa olemasolevate toodete arendamisel, uute toodete väljamõttlemisel ja elluviimisel

Eduka kandidaadi eeldused on:

- ambitsioonikus seada endale kõrgeid eesmärgi ja neid saavutada
- iseseisvus ja hea planeerimisoskus
- väga hea eneseväljendus- ja argumenteerimisoskus
- aktiivne ja positiivne ellusuhtumine
- ausus ja usaldusvärsus
- õppimisvõime ja enesearengusoo
- meeskonnas töötamise oskus
- väga hea suuline ja kirjalik eesti keele oskus, inglise ja vene keele oskus suhtlustasandil
- korrektne väljendus
- autojuhiloa olemasolu

Valituks osutamise puhul pakume:

- nüüdisaegset ja dünaamilist töökeskkonda tänapäevases meediaettevõttes
- ametile vastavat motiveerivat palgasüsteemi: põhipalk + tulemuspalk
- nädalast talvepuhkust lisaks põhipuhkusele
- tööks vajalikke kaasaegseid kommunikatsioonivahendeid
- arendavat ja vaheldusrikast töökogemust
- tööalaseid koolitusi
- usaldust ja tegutsemisvabadust
- intelligentseid kolleege ja toetavat meeskonda
- ettevõtte spordiselsiga liitumise võimalust

Töö asukoht: eelistatavalt Viljandi. Töö alustamise aeg: niipea kui võimalik. Tööaeg: täistööaeg.

Motivatsioonikiri ja CV saata hiljemalt 23.09.2013 e-posti aadressil jane.barbo@ajaleht.ee Lisainfo tel 526 3578

Ühinenud Ajalehtede missioon on teha parimat kohalikku ajakirjandust Eestis. Meie visioon on olla kogukonna arvamusi liider ja eesmärk on olla lugejatele ja reklaamitellijatele esimene eelistus. Ühinenud Ajalehtede tugevuseks on kohalikkus, vastutustundlikkus, inimesekeskus ja avatus ning areng. Ettevõtte kuulub Eesti suurimasse meediakontserni AS Eesti Meedia, mis on omakorda osa Euroopa juhtivast meediaettevõtte Schibsted ASA. Rohkem infot ettevõttest www.ajaleht.ee

* **HULLUD HINNAD** ***KUNI 60%**

KAMPAANIA KESTAB KUNI 8. SEPTEMBRINI

E-R 9.00-18.00 L 9-16.00 P 10.00-15.00
 Jakobsoni 2, Viljandi (Mulgi Market)
 tel. 4344963

Augustikuu on meie SÜNNIPÄEVA-KUU!

Kõik teksad **15 €**.
 Kõik üleriided **-20%**.

15 € väärtuses ostu sooritajale kingitus!

Tartu t 3, Viljandi.
 E ja L kl 10-15, T-R kl 10-18,
 P suletud.
www.garderoob.net

Head kliendid!

Vaatamata suurele remondile ja segadusele meie majas ootame teid endiselt Centrumi I korrusel.

Meie juurest leiame kõik kooliks vajaliku!

Tallinna t 24, Viljandi.
 Tel/faks 435 4041.

KOOLIKUU
 15.AUGUST-15.SEPTEMBER

VILJANDI RAHVA RAAMAT

TALLINNA MNT 19/21, VILJANDI
 (MAJAKA KESKUSE II KORRUS)
 E-R 9.00-18.00
 L 9.00-15.00

WWW.RAHVARAAMAT.EE

Ra | Rahva Raamat

Viljandi Spordikooli õpilaste vastuvõtt õppeaastaks 2013/2014

AERUTAMINE

- Männimäe aerutamisbaasis
 • alates 2.09 E-R kella 16-18 (tüdrukud ja poisid alates 9. eluaastast), treener Kalev Heli

AKADEEMILINE SÕUDMINE

- Viljandi järve rannas sõudeellingsus
 • alates 9.09 E-R kell 17 (tüdrukud ja poisid alates 8. eluaastast), treenerid Ruth Vaar ja Raimo Pull

ILU- ja RÜHMVÕIMLEMINE

- Viljandi spordihoones
 • 3.09 ja 5.09 kella 16-18 (tüdrukud alates 4. eluaastast), treenerid Kersti Peterson ja Katrin Peterson

RÜHMVÕIMLEMINE

- Viljandi spordihoones
 • 3.09 ja 5.09 kella 16-17 (6-9-aastased tüdrukud), treener Urve Tamm

ÜLDARENDAV RÜHM

- Viljandi spordihoones
 • 3.09 ja 5.09 kella 16-18 (5-8-aastased tüdrukud ja poisid), treener Urve Tamm

JALGPALL

- Viljandi linnastaadioni kunstmurväljakul
 • 2.09, 3.09 ja 5.09 kella 17-18.30 (1.08.1997.-1999. a sündinud poisid), treener Jaak Luhakooder

JUDO

- Viljandi spordihoone judosaalis
 • alates 2.09 E ja N kella 16-17.30 (tüdrukud ja poisid alates 5. eluaastast), treener Inessa Maksimov
 • alates 2.09 E-R kella 16.30-19 (tüdrukud ja poisid alates 6. eluaastast), treener Viljar Kannel

KERGEJÕUSTIK

- Viljandi linnastaadionil
 • alates 2.09 E-N kella 15-18 (tüdrukud ja poisid alates 7. eluaastast), treener Ants Kuusik
 • alates 2.09 E-R kella 15-18 (tüdrukud ja poisid alates 7. eluaastast), treenerid Milvi Vares ja Leho Estorn

KORVPALL

- Viljandi spordihoones
 • R, 30.08 kella 17-18 ja alates 2.09 E, T, K kella 16-18 (poisid alates 7. eluaastast), treenerid Vello Riits, Ardo Kolga ja Rauno Tamm

KÄSIPALL

- Viljandi spordihoones
 • alates 26.08 E-N kell 17 (6-13-aastased poisid), treenerid Lembit Nelke ja Marko Koks

LASKMINE

- Jakobsoni kooli lasketiirus
 • alates 2.09 E-R kella 14-17 (1997.-2001. a sündinud tüdrukud ja poisid), treener Ellen Kangilaski

LAUATENNIS

- Viljandi spordihoones
 • alates 2.09 E, K, N kella 15-18, R kella 15-17 (tüdrukud ja poisid alates 6. eluaastast), treener Kert Villems

MAADLUS

- Viljandi spordihoone maadlusaalis
 • alates 2.09 E, K, R kella 15-19 ja T, N kella 16.30-19 (poisid alates 6. eluaastast), treenerid Aarne Kõiv ja Rain Aleksandrov

SUUSATAMINE

- Ranna pst 6 suusabaasis
 • alates 2.09 E, K, R kell 15 ja 17.30 (tüdrukud ja poisid alates 7. eluaastast), treener Eve Tammemäe

VIBUSPORT

- Männimäe vibuväljakul
 • alates 2.09 E-R kella 16-18 (tüdrukud ja poisid alates 7. eluaastast), treener Aune Varik

VÕRKPAALL

- Viljandi spordihoones
 • 2.-12.09 E-R kella 15-18 (2000. a sündinud ja nooremad tüdrukud), treenerid Merle Keerutaja ja Anneli Roosalu
 • 3.-6.09 kella 15-16 (poisid alates 7. eluaastast), treener Argo Arak

Väikestel palume tulla koos vanemaga.
 Spordikooli õppemaks on 10 eurot kuus.

Info tel 433 3533
<http://spordikool.viljandi.ee>

Viljandi Tarbijate Ühistu

TÖÖSTUSKAUPADE SOODUSPAKKUMISED 26. august – 7. september

Kaubamaja 1. korrusel

KOOLIKAUP

säästukaardiga **-10%** **MAKSMISEL -20%** **plus**

Kaubamaja 2. korrusel

SUVERIIDEED JA SUVEKINGAD

säästukaardiga **-40%** **MAKSMISEL -50%** **plus**

Kaupluses KODUKAUBAD

SÖÖGIRIISTADE KOMPLEKTID

säästukaardiga **-10%** **MAKSMISEL -20%** **plus**

Kaupluses MÖÖBEL

KIRJUTUSLAUAD, RIIULID JA KONTORI-TOOLID

säästukaardiga **-10%** **MAKSMISEL -15%** **plus**

Allahindlusprotsent ei kehti juba soodushinnaga müüdavatele kaupadele.

Pakume ka järelmaksuga ostmise võimalust!

SÄÄSTUKAARDIGA KOGUD PUNKTE!